

Agjencia e Akreditimit e Kosovës
Kosovo Accreditation Agency
Agencija za Akreditovanje Kosova

MANUALI PËR VLERSIMIN E JASHTËM TË INSTITUCIONEVE TË ARSIMIT TË LARTË

Shkurt 2021

Parathënie

Shoqata Evropiane për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ENQA), e ka vlerësuar Agjencinë e Kosovës për Akreditim, e cila është autoriteti kryesor zyrtar për sigurimin e cilësisë së Institucioneve të Arsimit të Lartë në Kosovë, si një institucion shembullor, i cili ka arritur progres të rëndësishëm në përshtatjen e Arsimit të Lartë të vendit në kornizat evropiane. Që atëherë, AKA është krenare që i është përmbajtur procedurës së rreptë të sigurimit të brendshëm dhe të jashtëm të cilësisë, bazuar në linjat e veprimit të Bolonjës dhe Standardet dhe Udhëzimet për Sigurimin e Cilësisë në Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë (ESG), e cila u miratua nga Ministrat përgjegjës për Arsimin e Lartë (HE) në Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë, në maj të vitit 2015.

Deri më tani, Kosova dhe AKA kanë shënuar progres të rëndësishëm në sigurimin e cilësisë duke miratuar Kornizën Kombëtare të Kualifikimit, Kriteret dhe Standardet për Akreditimin e IAL, njohjen dhe promovimin e rezultateve të të nxënies dhe zhvendosjen e paradigmes së procesit të të mësuarit dhe mësimdhënies në qendër drejt studentit në vend të mësuesit / profesorit. Për më tepër, partnerët ndërkombëtarë e konsiderojnë punën e AKA-së si një shembull të praktikave të mira në fushën e Arsimit të Lartë në Kosovë, dhe kjo nuk është një privilegj por një angazhim për zhvillim dhe rezultate të mëtejshme.

Në këtë frymë, midis shumë procedurave ligjore, administrative, standardeve dhe udhëzimeve, AKA ka zhvilluar këtë udhëzues për të siguruar udhëzime praktike për anëtarët e ekipit të vlerësimit të jashtëm, të caktuar për të vlerësuar IAL në emër të Agjencisë. AKA beson se duke siguruar udhëzues të qartë dhe duke shkëmbyer përvojat, përfiton në veprimet për përmirësimin e procesit të vlerësimit të jashtëm të IAL, përmirësimin e të gjitha palëve institucionale të përfshirë në proces si dhe avancimin e sistemit të sigurimit të cilësisë në përputhje me standardet evropiane.

Agjencia e Kosovës për Akreditim

Përmbledhje

PJESA I: HYRJJE	6
1. Sfondi	6
2. Pasqyra e vendit	7
Politika.....	7
Ekonomia.....	7
Gjeografia.....	7
Demografia.....	8
3. Metodologjia dhe struktura	7
PJESA II: UDHËZUESIT	9
1. Sistemet e Arsimit të Lartë dhe të Sigurimit të Cilësisë	9
2. Palët kryesorë të interesit në Procesin e Sigurimit të Cilësisë të IAL-ve	11
2.1 Ministria e Arsimit dhe Shkencës.....	11
2.2 Agjencia e Kosovës për Akreditim.....	12
2.3 Këshilli Shtetëror i Cilësisë.....	12
2.4 IAL publike.....	12
2.5 IAL private.....	13
3. Standardet e Re / Akreditimit të Programeve Institucionale dhe të Studimit	15
3.1 Standardet e Vlerësimit Institucional.....	15
3.2. Standardet e Vlerësimit të Programeve të Studimit.....	15
4. Vlerësimi i Jashtëm i Programeve Institucionale dhe të Studimit	16
4.1 Vlerësimi i Jashtëm.....	16
4.2 Fazat e Vlerësimit të Jashtëm.....	16
4.3 Periudha e vlerësimit të jashtëm	17
4.4 Programi i procesit të Vlerësimit të Jashtëm	17
4.5 Detyrat dhe përgjegjësitë e AKA-së.....	17
4.6 Detyrat dhe Përgjegjësitë e Ekipit / eve të vlerësimit.....	18
4.7 Kundërshtimi i Ekipit të Vlerësimit nga IAL-të.....	19
4.8 Metodologjia e punës për ekipin vlerësues.....	19
4.9 Shpenzimet e Programit të Vlerësimit.....	19
5. Procesi i Vlerësimit të Programeve Institucionale dhe të Studimit	19
5.1 Raporti i Vetëvlerësimit.....	20
5.2 Përgatitja për vlerësimin dhe vizitën.....	20
Hapi 1. Miratimi i kërkesës (ve) i IAL për ri / akreditim nga AKA	20
Hapi 2. Krijimi i ekipit (eve) vlerësues dhe përgatitja për vizitën në terren.....	20
Hapi 3. Përgatitja e programit të vizitës në terren.....	21
5.3 Faza 2: Vizitë në terren.....	21
5.4 Faza 3: Hartimi dhe Miratimi i Raportit të Shqyrtimit të Jashtëm.....	23
6. Shkrimi i Raportit të Rishikimit të Jashtëm	24
6.1 Përmbajtja e Raportit të Rishikimit të Jashtëm.....	24
6.2 Parimet e Shkrimit të Raportit të Rishikimit të Jashtëm	24
6.3. Modeli i llogaritjes / vlerësimit të pajtueshmërisë.....	25

7. Vendimi për Ri / Akreditimin e IAL dhe Publikimin e tij	25
Vendimi.....	25
Ankesat për Vendimin e SCQ.....	26
8. Publikimi i Vendimit të SCQ për Ri / Akreditimin e IAL-ve	26
PJESA III - PËRMBLEDHJE	27
III.A Pyetjet më të shpeshta.....	27
III.B Epilogu.....	29
LISTA E SHKURTESAVE	32
SHTOJCAT	32
LISTA E TABELAVE	
Tabela 1. Kualifikimet e Arsimit të Lartë në Kosovë sipas KKK	10
Tabela 2. IAL-të publike të akredituara në Kosovë - programet institucionale dhe të studimit - viti akademik 2020/2021.....	13
Tabela 3. IAL private në Kosovë, të cilat kanë akreditim të programeve institucionale dhe të studimit, viti akademik 2020/2021.....	14
Tabela 4. IAL private, të cilat kanë vetëm Akreditimin e Programeve të Studimit në Kosovë, viti akademik 2020/2021.....	14
Tabela 5. Plani akreditues i Programeve Institucionale dhe të Studimit.....	18

1. Sfondi

Ky udhëzues është zhvilluar për të siguruar udhëzime të bazuara në praktikë për ekspertët ndërkombëtarë të vlerësimit të caktuar për të kryer një vlerësim të jashtëm të Institucioneve të Arsimit të Lartë (IAL) në Kosovë në emër të Agjencisë së Kosovës për Akreditim (AKA).

Vlerësimi i jashtëm i IAL në Kosovë rregullohet nga një numër aktesh ligjore, të cilat janë pikat referuese në programin e vlerësimit dhe janë publikisht të disponueshme në faqen zyrtare të AKA-së.¹ Aktet kryesore ligjore që aktualisht janë në fuqi:

- Ligji Nr. 04 / L-037 për Arsimin e Lartë në Republikën e Kosovës,²
- Udhëzuesi Administrativ (UA) Nr. 15/2018 për akreditimin e Institucioneve të Arsimit të Lartë në Republikën e Kosovës,³
- Ligji Nr. 05 / L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative⁴, dhe
- Udhëzuesi i Akreditimit të AKA-së⁵.

Sipas legjislacionit, në fuqi, vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë duhet të kryejnë procesin e vlerësimit të jashtëm të IAL-ve në Kosovë, duke u bazuar në Raportet e Vetëvlerësimit të përgatitura dhe të paraqitura nga IAL-të në përputhje me Udhëzuesin e Standardeve të AAK-së, informacionin dhe përshtypjet që vlerësuesit regjistrojnë gjatë vizitave në terren dhe vlerësimin e progresit që IAL-të e kanë bërë nga vlerësimi i jashtëm i më përparshëm.

Ekipi i Vlerësimit të Jashtëm pritet të vlerësojë në mënyrë cilësore dhe sasiore sistemet e sigurimit të cilësisë të IAL-ve në lidhje me aktivitetet akademike, kërkimore dhe të zhvillimit, menaxhimin dhe administratën. Ndërkohë, AKA pret që vlerësimi i jashtëm i IAL të jetë objektiv dhe vlerësuesit ndërkombëtarë të respektojnë etikën akademike, në mënyrë që të kontribuojnë në përmirësimin e vazhdueshëm të IAL.

AKA është përgjegjëse të informojë vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë për versionet e fundit të dokumenteve përkatëse që do të përdoren gjatë procesit të vlerësimit të jashtëm, siç janë: Udhëzuesi i Standardeve të AAK-së dhe anekset shoqëruese, modelet për Raportin e Vetëvlerësimit, Raportet e Rishikimit të Jashtëm për vlerësimin e Institucionit dhe Programeve të Studimit, udhëzimet për procesin e vlerësimit të jashtëm dhe procedurat administrative.

Përveç natyrës praktike për të prezantuar vlerësuesit e jashtëm me një sërë udhëzimesh për kryerjen e vlerësimit të jashtëm të IAL në Kosovë, ky udhëzues synon të ndajë disa nga praktikat më të mira dhe mësimet e nxjerra nga vlerësuesit dhe palët e tjera të interesit në process, për të frymëzuar përfshirjen e tyre më të thellë në politikën dhe kontekstin lokal.

Për më tepër, Agjencia e Kosovës për Akreditim, Institucionet e Arsimit të Lartë dhe aktorët tjerë të interesuar në proces gjithashtu mund të përdorin dokumentin si referencë.

1 <https://akreditimi.rks-gov.net/>

2 Kuvendi i Kosovës. (2011) Ligji Nr. 04 / L-037 për Arsimin e Lartë në Republikën e Kosovës. I Prishtinës Kuvendi i Republikës së Kosovës, [qasur në: <https://akreditimi.rks-gov.net/>].

3 Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë. (2018) Udhëzimi Administrativ Nr. 15/2018 për Akreditimin e Institucioneve të Arsimit të Lartë në Republikën e Kosovës. I Prishtinës MASHT, [qasur në: <https://akreditimi.rks-gov.net/>].

4 Kuvendi i Kosovës. (2016) Ligji Nr. 05 / L-031 për Procedurën e Përgjithshme Administrative. Prishtinë. Gazeta Zyrtare e Republikës së Kosovës. Nr. 20. [shikuar në: http://www.mei-ks.net/repository/docs/annex_9_law_on_general_administrative_procedure.pdf].

5 AKA(2015) Manuali i Akreditimit. Prishtinë, [qasur në: <https://akreditimi.rks-gov.net/>].

2. Pasqyra e vendit

Teoria dhe praktika pranojnë gjerësisht se bashkëpunimi efektiv midis palëve të interesuara mbështetet shumë në kontekstin e vendit ku ata veprojnë. Prandaj, kjo pjesë e manualit paraqet një përmbledhje të Kosovës, e cila do të ndihmonte vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë të kuptojnë kontekstin e përgjithshëm të vendit dhe ta lidhin atë me elementet udhëzuese për kryerjen e procesit të Vlerësimit të Jashtëm.

Politika

Kosova është *vendi më i ri në Evropë*, i themeluar si shtet i pavarur më 17 shkurt 2008 dhe ka karakter parlamentar. Pas pavarësisë, qeveritë afatshkurtra kanë karakterizuar kontekstin e saj politik. Paqëndrueshmëria politike dhe qeveritë afatshkurtra vazhdojnë të jenë një pengesë për zhvillimin e shtetit dhe subjektivitetin ndërkombëtar. Kosova ka nënshkruar Marrëveshjen e Stabilizim-Asociimit me BE në 2015⁶ dhe është një kandidat i mundshëm i anëtarësimit në BE.

Ekonomia

Sipas Bankës Botërore (2020), “ekonomia e Kosovës u rrit vazhdimisht mbi mesataren e Ballkanit Perëndimor në periudhën e krizës financiare post-globale dhe u trefishua nga 2000 në 2019 (nga 1,088 USD në 2000 në 4,409 USD në 2019)⁷.” Sidoqoftë, përkundër këtij trefishimi, BB përfundon, “Kosova mbetet vendi i tretë më i varfër në Evropë” për sa i përket PBB-së për frymë. Për më tepër, Fondi Monetar Ndërkombëtar (FMN) ka parashikuar në raportin e tij “Bota Ekonomike Botërore Tetor 2020”⁸ që PBB-ja e Kosovës për vitin 2020 pritet të ulet me 7.5% për shkak të pandemisë COVID-19, ndërsa ekonomia pritet të rimëkëmbet në 2021 me deri në 6% rritje. Kjo ka qenë një goditje për ekonominë e Kosovës. Sipas të dhënave të publikuara nga “Anketa e Fuqisë Punëtore Q3 2020”⁹ të Agjencisë së Statistikave të Kosovës (ASK), papunësia mbetet e lartë, sidomos tek gratë 33.1%, krahasuar me meshkujt, 21.5% dhe të rinjtë në grupmoshën 15-24 vjeç me 46.9%. Ekonomia e Republikës së Kosovës mbështetet shumë në remitancat, konsumin, dhe më pak në investimet dhe eksportet. Monedha zyrtare e përdorur në Kosovë është EURO.

Gjeografia

Kosova (10,908 km²) ndodhet në mes të Gadishullit të Ballkanit, në Evropën Jug-Lindore dhe kufizohet me Shqipërinë në jugperëndim, Malin e Zi në veriperëndim, Maqedoninë e Veriut në jug dhe Serbinë në verilindje. Klima në Kosovë është kontinentale, me dimër të ftohtë, të thatë dhe verë të ngrohtë e të lagësht. Terreni është kryesisht një pellg i rrafshët me një lartësi prej 400-700 metra mbi nivelin e detit¹⁰, i rrethuar nga disa vargmale të larta malore me lartësi prej 2,000 metra mbi nivelin e detit. Mjeti më i përdorur i transportit në Kosovë është drejtimi i makinës (vet / taksi / me me qera), dhe secili cep i vendit, nga lindja në perëndim dhe nga jugu në veri, mund të arrihet me vozitje brenda dy orësh.

6 Këshilli i Bashkimit Evropian. (2015) Nënshkruar Marrëveshja e Stabilizim-Asociimit (MSA) midis Bashkimit Evropian dhe Kosovës. Strasburg. Njoftim për Shtyp. [shikuar në: <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2015/10/27/kosovo-eu-stabilisation-association-agriage/>].

7 <https://www.worldbank.org/en/country/kosovo/overview>.

8 FMN (2020) Pamja Ekonomike Botërore Tetor 2020. Washington DC, [shikuar në: <https://www.imf.org/en/Publications/WEO/Issues/2020/09/30/world-economic-outlook-october-2020>].

9 ASK (2020) Anketa e Fuqisë Punëtore Q3 2020. Prishtinë, [shikuar në: <https://ask.rks-gov.net/en/kosovo-agency-of-statistics/add-news/labour-force-survey-q3-2020>].

10 Komisioni i Pavarur për Miniera dhe Minerale. (2020) Gjeografia. Qeveria e Republikës së Kosovës. Prishtinë, [qasur në: <https://www.kosovo-mining.org/kosovo/geography/?lang=en>].

Demografia

Sipas të dhënave të siguruar nga regjistrimi i popullsisë 2011¹¹, popullsia e Kosovës arrin në 1,739,825, e përbërë nga pesë grupe etnike: Shqiptarë që përbëjnë shumicën (1,616,869 ose 92.9% të popullsisë së përgjithshme); Boshnjakë (27,533 banorë ose 1,6%); Serbë (25,532 banorë ose 1,5); Turq (18,738 ose 1,1%); ashkali (15,436 ose 0,9%); Egjiptianë (11,524 ose 0,7%), romë (8,824 ose 0,5%); Goranë (10,265 ose 0,6%); dhe grupe të tjera që përbëjnë 0,1% të popullsisë së përgjithshme. Sipas të njëjtit burim (Regjistrimi 2011), më shumë se 50% e popullit të Kosovës janë gra, dhe Kosova konsiderohet të ketë popullsinë më të re në Evropë, mesatarisht 25 vjeç.

3. Metodologjia dhe struktura

Duke e mbështetur AKA-në në zbatimin e rekomandimeve të zgjedhura të ENQA, projekti Arsimit të Lartë, Hulimtimi dhe Shkencat e Aplikuar Plus (HERAS +), në Kosovë, ka mbështetur zhvillimin e udhëzimeve dhe këtij udhëzuesi për një prezantim të bazuar në praktikë të vlerësuesve të jashtëm të AKA-së procesin e sigurimit të cilësisë në IAL. Projekti HERAS + synon “një sektor arsimor të lartë publik dhe kërkimor më konkurrues dhe të larmishëm në Kosovë në përputhje me Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë (EHEA), Zonën Evropiane të Kërkimit (ERA) dhe Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) 4 dhe 9 në lidhje me sigurimin e cilësisë, rëndësinë e ekonomisë dhe tregut të punës, bashkëpunimin ndërkombëtar dhe Dimensionin Social në arsimin e lartë”.

Metodologjia e përdorur për hartimin e këtij Manuali është metodologjia e përzier e mbledhjes dhe analizës sasiore dhe cilësore të të dhënave përmes një qasje deduktive tematike. Metodologjia e caktuar i ka mundësuar AKA-së që të kryejë një rishikim dhe analizë të thellë të përfshirjes së parimeve të sigurimit të cilësisë në sistemin e arsimit të lartë të Kosovës dhe reflektimin e tyre në zhvillimin e udhëzimeve të bazuara në praktikë për vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë të angazhuar nga AKA. Ai ka siguruar një përmbledhje të kontekstit lokal në drejtim të profilit të vendit dhe sistemeve të AL dhe SC me qëllim që t’u ofrojë vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë një pasqyrë më të gjerë të vendit ku veprojnë IAL dhe ku puna e tyre do të kryhet. Për më tepër, metodologjia ka mundësuar zhvillimin e udhëzimeve të bazuara në praktikë të grupuara në tetë tema, të cilat drejtojnë vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë përmes sistemeve të AL dhe SC; palët kryesore të interesit; mënyrë sesi të bëhet në mënyrë efektive dhe objektive vlerësimi i IAL në përputhje me standardet dhe kriteret e akreditimit; të jetë në kontakte të afërta me AKA, të jetë objektiv dhe të respektojë etikën akademike; të bëjë përgatitjet e plota në kohë para vizitës në terren, të vendos komunikim efektiv me IAL gjatë vizitës; të përgatit një Raport të Rishikimit të Jashtëm objektiv për ri / akreditimin e ofruesve të arsimit dhe të vlerësoj takimin e rekomandimeve pasuese nga raportet e mëparshme të vlerësimit.

Kjo metodologji gjithashtu ka mundësuar vërtetimin e informacionit të mbledhur trekëndor përmes tre metodave:

- punë zyre - hartimi të dokumenteve dhe burimeve ekzistuese, të cilat përcaktojnë sfondin legjislativ të sistemit të sigurimit të cilësisë së arsimit të lartë në Kosovë, me qëllim të zhvillimit të udhëzimeve për procesin e vlerësimit të jashtëm të IAL, në përputhje me rregulloret e ENQA;
- intervista, dhe
- grupi i fokusit me palët kryesore të interesit në fushën e sistemit të arsimit të lartë në Kosovë - vlerësimi i mënyrës se si përvoja, praktikat e mira dhe mësimet e marra gjatë vlerësimit të jashtëm të IAL në Kosovë ofrojnë kontribut për zhvillimin e udhëzimeve praktike bazuar në perspektivat e të gjithë aktorëve në proces dhe kontekstin lokal. Intervistat dhe grupi i fokusit janë realizuar me palët kryesore të interesit të sigurimit të cilësisë së AL në Kosovë: Agjencia e Kosovës për Akreditim; Këshilli Shtetëror i Cilësisë;

Vlerësuesit e Jashtëm Ndërkombëtarë; Institucionet e Arsimit të Lartë (publik dhe privat) dhe organizatat e studentëve të tyre, ENQA.

Ndërsa hartimi dhe analizimi i legjislacioneve ekzistues dhe dokumenteve të tjera mbi Sigurimin e Cilësisë të sistemit të Arsimit të Lartë në Kosovë, është bërë përmes mbledhjes së të dhënave dytësore ose punës. Dokumentet dhe burimet e përdorura për punë zyre janë: Kushtetuta e Republikës së Kosovës, Ligji për Arsimin e Lartë, Udhëzuesi Administrativ nr. 15/2018, Udhëzuesi i Akreditimit të AAK-së, ESG 2015, Korniza Kombëtare e Kualifikimit 2020, ENQA - Raporti i Rishikimit të Jashtëm i AAK-së 2019, procedurat e SCQ të punës, Ligji për Procedurat Administrative.

Për më tepër, kjo metodologji ka mundësuar mbledhjen dhe analizimin e përvojave dhe perspektivave të aktorëve kryesorë të procesit të sigurimit të cilësisë së AL në Kosovë, të paraqitura në pjesën e tretë të këtij manuali si një burim i vlerës shtuar.

Ky udhëzues u kushtohet vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë të IAL në Kosovë dhe është strukturuar në tre pjesë. Pjesa e parë prezanton qëllimin për zhvillimin e këtij dokumenti, kontekstin e vendit dhe metodologjinë e përdorur. Ajo ndiqet nga pjesa e dytë, e përbërë nga një grup udhëzimesh të bazuara në praktikë që do të zbatohen nga vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë gjatë vlerësimit të IAL në Kosovë të grupuara në tetë (8) tema.

Pjesa e tretë dhe e fundit e manualit paraqet një përmbledhje të perspektivës së aktorëve kryesorë në lidhje me praktikat më të mira dhe mësimet e nxjerra gjatë procesit të vlerësimit të jashtëm të IAL, të mbledhura përmes intervistave dhe grupit të fokusuar. Kjo pjesë gjithashtu ofron përfundimin dhe rekomandimet kryesore për përmirësimin e mëtejshëm të sistemeve të AL dhe SC në Kosovë.

▶ PJESA II – UDHËZUESIT

Siç u theksua në Pjesën I të këtij manuali, zbatimi efektiv i standardeve të sigurimit të cilësisë në Arsimin e Lartë kërkon që të gjithë palët e interesuara të kenë një lidhje pozitive dhe thelbësore me kontekstin lokal, i cili sipas ESG 2015¹² është emëruar modeli i palëve të interesit. Sipas këtij modeli, “të gjithë palët e interesuara duhet ta shohin veten si pjesë e ngulitjes së sistemit të SC në sistemin e AL”. Prandaj, kjo pjesë e manualit do të sigurojë udhëzime të bazuara në praktikë, sesi vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë duhet të kryejnë vlerësimin e jashtëm të IAL në Kosovë duke marrë parasysh kontekstin lokal, profilit e aktorëve kryesorë dhe kriteret e vlerësimit të jashtëm.

1. Sistemet e Arsimit të Lartë dhe të Sigurimit të Cilësisë

Arsimi në Kosovë është e drejta themelore e garantuar me Kushtetutën e Republikës së Kosovës,¹³ sipas së cilës “Secili person gëzon të drejtën e shkollimit themelor pa pagesë. Shkollimi i detyrueshëm rregullohet me ligj dhe financohet nga fondet publike. b) Institucionet publike sigurojnë për secilin person mundësi të barabarta për t’u arsimuar, sipas aftësive dhe nevojave të veçanta të tij/saj”.

Arsimi i lartë në Kosovë rregullohet nga Ligji i Arsimit të Lartë (Ligji Nr. 04 / L-037), i miratuar në Gusht 2011, dhe bazohet në parimet e sistemit të Bolonjës. Këto parime përqendrohen kryesisht në: lirinë akademike; barazinë para ligjit e të gjithë bartësve të AL; mundësitë e barabarta për të gjithë studentët dhe stafin në IAL pa diskriminim; larminë dhe cilësinë e programeve të studimit; kreativitetin, inovacionin dhe sipërmarrjen

¹² Standardet dhe Udhëzimet për Sigurimin e Cilësisë në Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë (ESG). (2015) Bruksel, Belgjikë. [qasur në: www.akreditimi-ks.org]

¹³ https://mapl.rks-gov.net/wp-content/uploads/2017/10/1.CONSTITUTION_OF_THE_REPUBLIC_OF_KOSOVO.pdf

¹¹ <https://ask.rks-gov.net/en/kosovo-agency-of-statistics/add-news/demographic-data-by-municipalities-2011>

si objektiva kryesorë të programeve të studimit; një fokus evropian dhe ndërkombëtar për lëvizshmërinë e studentëve dhe stafit dhe pajtueshmërinë e diplomës dhe kualifikimeve; angazhimin për kërkime dhe bursa për të mbështetur mësimdhënien dhe të mësuarit dhe për të zgjeruar njohuritë dhe mirëkuptimin brenda Kosovës dhe jashtë saj; angazhimin aktiv të studentëve në jetën e institucionit të tyre dhe mësimin vetanak.

Në anën tjetër, sistemi i Sigurimit të Cilësisë në Kosovë rregullohet nga Udhëzuesi Administrativ Nr. 15/2018, i cili është në përputhje me parimet e Standardeve Evropiane dhe Udhëzimet për Sigurimin e Cilësisë në Zonën Evropiane të Arsimit të Lartë. Këto parime parashikojnë që IAL-të kenë përgjegjësinë kryesore për sigurimin e cilësisë së institucioneve të tyre, të cilat duhet t'i përgjigjen larmisë së sistemeve të arsimit të lartë, institucioneve, programeve të studimit, studentëve, aktorëve të tjerë dhe shoqërisë në përgjithësi. Sistemet AL dhe SC në Kosovë, gjithashtu mbështeten nga Korniza Kombëtare e Kualifikimeve (KKK), e cila përputhet me veprimet e Bolonjës. Struktura themelore e kornizës është një grup prej tetë nivelesh në të cilat mund të vendosen kualifikimet, modulet dhe çdo përbërës tjetër i kualifikimeve. Ligji për Kualifikimet Kombëtare (Ligji 03 / L-060) e përcakton KKK, i cili parashikon dhe përcakton titujt e kualifikimeve të arsimit të lartë në Kosovë, siç paraqitet në Tabelën 1. të këtij manuali:

Tabela 1. Kualifikimet e Arsimit të Lartë në Kosovë sipas KKK

Përshkrimi i kualifikimit	Niveli i kualifikimeve të KKK-së	Vlera e kredisë - ECTS	Përmbajtja
Cikli i shkurtër i arsimit	5	120 ECTS ose më pak	Lidhje me nivelin ekzistues Bachelor dhe siguron progres në programet e diplomës Bachelor dhe më lart. Njohuri dhe aftësi të veçanta mund të kërkohen në raste të caktuara për pranimin në nivelin Bachelor ose më lart.
Bachelor	6	180 – 240 ECTS	
Master	7	180 – 240 ECTS	
Doktoraturë / PhD	8	Nuk ka ndonjë vlerë të përcaktuar kredie për këto kualifikime	

Sidoqoftë, pavarësisht nga legjislacioni dhe përafrimi i tij me veprimet e Bolonjës dhe parimet e ESG, Sigurimi i Cilësisë i sistemit të Arsimit të Lartë në Kosovë mbetet një sfidë. Sfidat kryesore të flamurit të kuq theksohen gjithashtu nga raporti i progresit i Komisionit Evropian (KE) “Raporti i Kosovës 2020”¹⁴ dhe aktorëve të tjerë të interesuar si ENQA, AKA, SCQ dhe IAL dhe përmbledhen si më poshtë:

1. “ligj i vjetëruar për arsimin e lartë dhe vonesa në përshtatjen e ligjit të ri që do të forconte autonominë e institucioneve dhe do të përmirësonte sigurimin e cilësisë dhe integritetin akademik”;
2. refuzimi i anëtarësisë së KAA nga Shoqata Evropiane për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ENQA) në shtator 2019, pas dështimit të Kosovës për t’iu përmbajtur standardeve të rregullave të ENQA e detyron AKA të presë për dy vjet deri në 2021 para se të aplikojë përsëri për anëtarësim;
3. AKA ka një mungesë të burimeve njerëzore, duke operuar me një staf prej katër vlerësues dhe monitorues, ndërsa numri i aplikacioneve për ri / akreditim është i lartë dhe rregullat dhe standardet e ENQA për të përmbushur kërkojnë angazhim dhe burime;
4. “një nivel i rëndësishëm i korrupsionit dhe ndërhyrjes politike në arsim”;
5. “rekrutimi dhe ngritja në detyrë personelit akademik në IAL jo në bazë të meritave”;
6. “veprimi i pamjaftueshëm për të adresuar rastet e sjelljes së keqe akademike dhe plagjiaturës”;
7. “numri relativ i lartë i studentëve (dyfishi i mesatares së BE), ndërsa raportet e mësimdhënësve / studentëve mbeten të pafavorshme për studentët (1:41 në universitetet publike dhe 1:60 në kolegjet private)”;

¹⁴ Council of Europe. (2020). Kosovo Report 2020. Brussels. SWD (2020) 356 final, pp.58. [: https://ec.europa.eu/neighbourhood-enlargement/sites/near/files/kosovo_report_2020.pdf].

8. politika e pazhvilluar e hulumtimit dhe inovacionit, pavarësisht nga legjislacioni në fuqi - Ligji për veprimtaritë kërkimore shkencore dhe Ligji për inovacionin shkencor, transferimin e njohurive dhe teknologjisë;

9. sektori i financimit të hulumtimit dhe inovacionit të nënfinancuar: qeveritë kanë shpenzuar “vetëm 0,1% të PBB-së, pavarësisht objektivit prej 0,7% të mandatuar nga ligji”.

Shënim i rëndësishëm:

- Ligji për Arsimin e Lartë detyron të gjithë ekspertët ndërkombëtarë të vlerësimit të jashtëm dhe palët e tjera të interesit të përfshira në SC të IAL në Kosovë të zbatojnë parimet dhe standardet e parashikuara nga ligji, UA dhe Udhëzuesi i Standardeve të AAK-së.
- AKA është organi përgjegjës për të siguruar që të gjithë palët e interesit kanë njohuri të përbashkëta mbi kërkesat ligjore dhe të kuptuarit e kontekstit politik dhe kulturor ku veprojnë të gjithë palët e interesuar lokal.

2. Palët kryesorë të interesit në Procesin e Sigurimit të Cilësisë të IAL-ve

Aktorët kryesorë të përfshirë në Sigurimin e Cilësisë të Institucioneve të Arsimit të Lartë në Kosovë janë Ministria e Arsimit dhe Shkencës, Agjencia e Kosovës për Akreditim, Këshilli Shtetëror i Kualifikimeve, Institucionet e Arsimit të Lartë dhe Organizatat e Studentëve.

Ministria e Arsimit dhe Shkencës

Në nivelin qendror, organi kryesor përgjegjës për zbatimin e politikave të AL dhe licencimin e të gjitha institucioneve të AL është Ministria e Arsimit dhe Shkencës (MASH). Sipas nenit 6 të Ligjit për AL, MASH është përgjegjës për:

1.1. planifikimin e zhvillimit të arsimit të lartë në Kosovë, në konsultim me Bartësit e akredituar të arsimit të lartë;

rregullimin e statusit të bartësve publik dhe privatë të arsimit të lartë dhe miratimin e statuteve të tyre. Statutet e të gjitha universiteteve dhe të cilit do aplikues për titull ‘universitet’ duhet të ratifikohen nga Kuvendi; ndarjen e fondeve bartësve të arsimit të lartë për qëllime të mësimdhënies dhe të hulumtimit në interesin publik në kuadër të dispozitave të përgjithshme të ligjit të zbatueshëm për financimin e shërbimeve publike në Kosovë dhe duke siguruar që fondet e tilla janë shpenzuar në përputhje me prioritetet e dakorduara ndërmjet Ministrisë dhe çdo bartësi nëpërmjet instrumenteve të financimit, të specifikuar në formën e aktit nënligjor; autorizimin e formatit dhe përmbajtjes së Diplomës dhe të Shtojcës së diplomës, në bashkëpunim me Agjencinë Kosovare për Akreditim, të cilat lëshohen nga bartësit e akredituar të arsimit të lartë, të përcaktuar me akt nënligjor të nxjerrë nga Ministria;

dhënien e propozimeve lidhur me krijimin e një skeme ose skemave për mbështetjen financiare të studentëve dhe rregullimin e administrimit të një skeme apo skemave të tilla;

promovimin e lëvizjes së studentëve dhe të personelit brenda Zonës evropiane dhe atë ndërkombëtare të arsimit të lartë si dhe inkurajimin për përdorimin e gjuhës angleze për mësim krahas gjuhëve zyrtare. Vendosjen e rregullave lidhur me njohjen akademike dhe profesionale, në përputhje me standardet evropiane, qoftë përmes NARIC Kosova brenda Ministrisë, ose përmes Agjencisë Kosovare për Akreditim dhe informimi i publikut për statusin e kualifikimeve të huaja përmes ENIC Rrjetit evropian të qendrave për informim;

promovimin e mundësive të barabarta në qasjen dhe pranimin në arsimin e lartë, në zhvillimin dhe trajnimin e personelit, në mundësitë për të mësuar gjatë gjithë jetës dhe në të gjitha aspektet e tjera të arsimit të lartë. Krijimin e Këshillit shtetëror për arsimin e lartë, i cili këshillon Ministrin për çështje të arsimit të lartë, duke caktuar termat dhe referencat e tij si dhe për emërimin e anëtarëve;

promovimin e lidhjeve midis bartësve publik të arsimit të lartë në Kosovë, bartësve privatë të arsimit dhe aftësimin, industrisë dhe tregtisë si dhe për inkurajimin e zhvillimit të ndërmarrësisë;

promovimin e lidhjeve midis të gjithë bartësve të arsimit të lartë në Kosovë dhe institucioneve të arsimit të lartë në regjion dhe më gjerë.

licencimin e bartësve të arsimit të lartë;
sigurimin e ndihmesës, në përputhje dhe këtë ligj, për bartësit e akredituar të arsimit të lartë dhe studentëve të regjistruar aty;
rregullimin e të gjitha çështjeve të tjera lidhur me arsimin e lartë, të cilat nuk janë të rregulluara veçmas në bazë të këtij ligji;respektimi dhe promovimi i të drejtave të komuniteteve dhe anëtarëve të tyre, të përcaktuara në Ligjin për Mbrojtjen dhe promovimin e të drejtave të komuniteteve dhe anëtarëve të tyre në Kosovë (Ligji Nr. 03 / L-047, Mars 2008).

Shënim i rëndësishëm:
Statutet e të gjitha universiteteve dhe çdo aplikanti për titullin ‘universitet’ duhet të ratifikohet nga Kuvendi i Republikës së Kosovës.

Agjencia e Kosovës për Akreditim

Agjencia e Kosovës për Akreditim (AKA) është një Agjenci e pavarur publike e themeluar në vitin 2008, përgjegjëse për vlerësimin dhe promovimin e cilësisë së arsimit të lartë në Kosovë dhe përgjegjëse për akreditimin e të gjitha universiteteve publike dhe institucioneve private të arsimit të lartë që ofrojnë gradë akademike. Sipas Ligjit për Arsimin e Lartë, AKA siguron që standardet dhe cilësia e arsimit të lartë në Kosovë të përmbushin kërkesat dhe pritjet e Rrjetit Evropian të Shoqatës për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë. Agjencia e Akreditimit e Kosovës u bë një anëtare e plotë e ENQA në 2014, por anëtarësia u revokua në Shtator 2018, pas identifikimit të katër flamujve që do të rishikohen nga AKA.

Sipas Udhëzuesit Administrativ Nr. 15/2018, Agjencia e Kosovës për Akreditim ka një mandat që:

1. të kryejë akreditimin dhe riakreditimin e institucioneve të arsimit të lartë publik dhe privat dhe programeve të tyre akademike dhe hulumtuese;
2. të mbikëqyr institucionet e akredituara.

Këshilli Shtetëror i Cilësisë

AKA përbëhet nga një Bord Akreditimi, përkatësisht Këshilli Shtetëror i Cilësisë (SCQ), i cili është organi vendimmarrës dhe politikëbërës i AKA. Bordi përbëhet nga nëntë profesionistë me përvojë në arsimin e lartë me përvojë të dëshmuar në shkencë dhe hulumtime, ku tre prej tyre duhet të jenë ekspertë ndërkombëtarë.

IAL publike

Institucionet publike e Arsimit të Lartë në Kosovë janë themeluar dhe veprojnë në të gjithë vendin, bazuar në Ligjin për Arsimin e Lartë. Edhe pse, IAL-të publike themelohen me një vendim të Ministrisë së Arsimit, i cili duhet të ratifikohet nga Kuvendi i Kosovës, ligji (neni 8) u garanton atyre krijimin e strukturave të qeverisjes, të cilat veprojnë në autonomi.

Në vitin akademik 2020/2021, ka nëntë (9) institucione publike të arsimit të lartë që kanë akreditim të programeve institucionale dhe të studimit¹⁵, siç specifikohet në Tabelën 2. të këtij manuali.

Shënim i rëndësishëm: Numri i institucioneve të arsimit të lartë të akredituar publik në Kosovë ndryshon nga viti në vit, në varësi të procesit të ri / akreditimit.

Tabela 2. IAL-të publike të akredituara në Kosovë - programet institucionale dhe të studimit - viti akademik 2020/2021

Nr.	Emri i IAL-së	Vendndodhja / Komuna	Webfaqja
1	Fakulteti i Studimeve Islame	Prishtinë	www.fsi92.net
2	Akademia e Kosovës për Siguri Publike	Vushtrri	www.aksp-ks.net
3	Universiteti i Shkencave të Zbatuara Ferizaj	Ferizaj	www.ushaf.net
4	Universiteti i Gjakovës “Fehmi Agani”	Gjakovë	www.uni-gjk.org
5	Universiteti i Gjilanit “Kadri Zeka”	Gjilan	www.uni-gjilan.net
6	Universiteti i Mitrovicës “Isa Boletini”	Mitrovica South	www.umib.net
7	Universiteti i Pejës “Haxhi Zeka”	Pejë	www.unhz.eu
8	Universiteti i Prishtinës “Hasan Prishtina”	Prishtinë	www.uni-pr.edu
9	Universiteti i Prizrenit “Ukshin Hoti”	Prizren	www.uni-prizren.com

IAL private

Ligji për Arsimin e Lartë në Kosovë parashikon që një person, kompani, fondacion, besim ose shoqatë me një personalitet juridik dhe një zyrë të regjistruar në Kosovë mund të themelojë një institucion privat të arsimit të lartë. IAL të tilla private mund të organizohen si Kolegje, Shkolla të Larta Profesionale dhe Akademi dhe të kenë autonomi të plotë në menaxhim dhe administrim.

Në vitin akademik 2020/2021, ekzistojnë 12 IAL private që kanë akreditim të programeve institucionale dhe të studimit, siç specifikohet në Tabelën 3; dhe 9 IAL private që kanë vetëm akreditim të programeve të studimit,¹⁶ siç specifikohet në Tabelën 4. të këtij manuali.

Shënim i rëndësishëm: Numri i IAL private, të cilat kanë akreditim të programeve institucionale dhe të studimit, ndryshon nga viti në vit, në varësi të rezultateve të aplikimeve për ri / akreditim.

¹⁵ <https://akreditimi.rks-gov.net/>

¹⁶ <https://akreditimi.rks-gov.net/>

Tabela 3. IAL private në Kosovë, të cilat kanë akreditim të programeve institucionale dhe të studimit, viti akademik 2020/2021

Nr.	Emri i IAL-së	Vendndodhja / Komuna	Webfaqja
1	Kolegji AAB	Prishtinë, Ferizaj, Gjakova	www.aab-edu.net
2	Kolegji AUK	Prishtinë	www.kosovo.rit.edu
3	Kolegji Dardania C	Prishtinë	www.kolegjidardania.com
4	Kolegji ESLG	Prishtinë	www.eukos.org
5	Evolucion Academy	Prishtinë	www.akademiaevolucion.com
6	Kolegji Heimerer	Prishtinë	www.kolegji-heimerer.eu
7	International Business College Mitrovica (IBCM)	Mitrovica Jugore	www.ibcmitrovica.eu
8	Kolegji ISPE	Prishtinë	www.kolegji-ispe.org
9	Kolegji Rezonanca	Prishtinë	www.rezonanca-rks.com
10	Kolegji Riinvest	Prishtinë	www.riinvest.net
11	Kolegji UBT	Prishtinë	www.ubt-uni.net
12	Kolegji Universum	Prishtinë, Ferizaj	www.universum-ks.org

Tabela 4. IAL private, të cilat kanë vetëm Akreditimin e Programeve të Studimit në Kosovë, viti akademik 2020/2021

Nr.	Emri i IAL-së	Vendndodhja / Komuna	Webfaqja
1	Kolegji Biznesi	Prishtinë, Prizren, Gjakove, Vushtrri	www.kolegjibiznesi.com
2	Kolegji FAMA	Prishtinë, Gjiilan, Prizren, Mitrovicë	www.kolegijfama.eu

3	Kolegji Globus	Prishtinë	www.kolegjiiglobus.com
4	Kolegji Iliria	Prishtinë	www.uiliria.org
5	Akademia e Arteve të Kosovës	Prishtinë	www.kosovoartacademy.eu
6	Kolegji Pjeter Budi	Prishtinë	www.pjeterbudi-edu.com
7	Kolegji Tempulli	Prishtinë	www.tempulli.org
8	Kolegji Universi	Prishtinë	www.kolegjiuniversi-edu.net
9	Kolegji Universum	Prishtinë, Ferizaj	www.universum-ks.org

IAL të tjera

Sipas Ligjit për Arsimin e Lartë, IAL-të e themeluara në bazë të një partneriteti publik-privat konsiderohen si institucione publike nëse ato përcaktohen me ligj ose vendim të Qeverisë dhe ratifikohen nga Kuvendi. Në të gjitha rastet tjera, ato konsiderohen si institucione private të arsimit të lartë. Institucionet e huaja të arsimit të lartë që veprojnë në Kosovë rregullohen me rregulloret për institucionet private të arsimit të lartë. Nëse ata dëshirojnë të japin një diplomë në Kosovë, ata duhet t'i nënshtrohen të njëjtave procedura të riakreditimit dhe licencimit si institucionet tjera private të arsimit të lartë. Nëse ata ofrojnë arsimim që jep një diplomë të huaj, ata duhet t'i demonstrojnë AKA-së se programi dhe / ose institucioni është i akredituar në përputhje me rregulloret e vendit të tij nga një organ i njohur akreditues.

2.7 Organizatat e studentëve brenda IAL-ve

Palët tjera të interesit të përfshira në sistem janë organizatat e studentëve, të cilat sipas Ligjit dhe standardeve të BE-së janë vendosur dhe funksionojnë në secilin IAL dhe luajnë një rol vendimtar në procesin e sigurimit të cilësisë.

Organizatrat studentore në Kosovë janë organe aktive, në IAL private apo publike.

Shënim i rëndësishëm: Dallimi midis IAL-ve publike dhe private
Edhe pse, sipas Ligjit për Arsimin e Lartë, IAL-të në Kosovë kanë të njëjtat objektiva dhe rezultate, dallimi kryesor midis IAL-ve publike dhe private ka të bëjë me mënyrën e themelimit, menaxhimit dhe zhvillimit. IAL-të publike themelohen dhe menaxhohen nga Ministria e Arsimit, prandaj, marrja e vendimeve në lidhje me statutin, alokimet e buxhetit dhe vendimet strategjike kërkon aprovimin e Ministrisë dhe nganjëherë edhe të Kuvendit të Kosovës, dhe si pasojë, disa ndryshime dhe zhvillime në lidhje me procesin e SC në këto institucione mund të kërkojnë periudha më të gjata kohore. Nga ana tjetër, IAL private themelohen dhe menaxhohen përmes fondeve të tyre dhe duke u bazuar në legjisllacionin në fuqi, procedurat e vendimmarrjes janë më të shpejta; prandaj këto institucione mund të adresojnë ndryshime dhe zhvillim në procesin e SC në një periudhë më të shkurtër. Praktikë e mirë: Themelimi i Bordit Këshillues nga Komuniteti i Biznesit

Sa i përket përmirësimit të sigurimit të cilësisë dhe punësimit të studentëve, një zhvillim i ri në IAL në Kosovë (publike dhe private) është krijimi i Bordeve Këshillues të përbërë nga anëtarët e komunitetit të biznesit. Ky zhvillim është në përputhje me linjat e veprimit ESG 2015, duke mbështetur IAL-të me hartimin e programeve të studimit, të cilat mundësojnë punësim më të lartë të studentëve dhe zhvillim afatgjatë të institucioneve të arsimit të lartë.

3. Standardet e Re / Akreditimit të Programeve Institucionale dhe të Studimit

Standardet e Vlerësimit Institucional

Udhëzimet e standardeve të vlerësimit institucional janë përshkruar në Udhëzuesin e Standardeve të AAK-së (faqet 11 - 26), i cili mund të shkarkohet si dokument .pdf nga faqja zyrtare e AKA-së.¹⁷

Ekzistojnë 11 standarde institucionale të vlerësimit dhe 107 nën-kritere për të gjitha standardet, të cilat u përgjigjen pyetjeve më poshtë:

- Çfarë synon të arrijë institucioni? (Zhvillimin e misionit publik dhe nivelit institucional, integritetin akademik dhe përgjegjësinë, të mësuarit dhe mësimdhënien, hulumtimin)
- Cili është udhërrëfyese i institucioneve për të arritur misionin dhe objektivat e tij? (Planifikimi Strategjik, planifikimi financiar, qeverisja, punësimi i stafit dhe zhvillimi profesional, administrimi i studentëve dhe shërbimet mbështetëse)
- Si sigurohet institucioni ka arritur misionin dhe objektivat e tij? (Menaxhimi i sigurimit të -cilësisë)
- Si planifikon institucioni të përmirësojë proceset e tij në të ardhmen? (Burimet dhe lehtësitë e të mësuarit dhe bashkëpunimi institucional).

Standardet e vlerësimit institucional janë:

- përpunuar nga Institucioni i Arsimit të Lartë në RVV; dhe
- përpunuar dhe vlerësuar në përputhje me rrethanat, në përputhje me procesin e vlerësimit të kolegëve nga vlerësuesit e jashtëm nga vizita në terren dhe shkrimin e Raportit të Vlerësimit të Rishikimit.

Standardet e Vlerësimit të Programeve të Studimit

Udhëzimet e standardeve të vlerësimit të programeve të studimit përshkruhen në Udhëzimin e Akreditimit të KAA (faqe 26 - 35), i cili mund të shkarkohet si dokument .pdf nga faqja zyrtare e AKA-së.¹⁸

Ekzistojnë shtatë (7) standarde vlerësimi të programeve të studimit dhe 64 nën kritereve për të gjitha standardet e programeve të studimit, të cilat u përgjigjen pyetjeve të mëposhtme:

- Çfarë synon të arrijë programi i studimit? (Misioni, objektivat dhe administrata)
 - Cili është udhërrëfyese i institucioneve për të arritur misionin dhe objektivat e tij? (Procesi arsimor, të mësuarit e përmbajtjes, personeli akademik, studentët, hulumtimi).
 - Si sigurohet institucioni që ka arritur misionin dhe objektivat e tij? (Menaxhimi i sigurimit të cilësisë)
 - Si planifikon institucioni të përmirësojë proceset e tij në të ardhmen? (Infrastruktura dhe burimet).
- Standardet e vlerësimit të programeve të studimit janë:
- përpunuar nga IAL në RVV, dhe
 - përpunuar dhe vlerësuar në përputhje me rrethanat, në përputhje me procesin e vlerësimit të kolegëve nga vlerësuesit e jashtëm nga vizita në terren dhe nga shkrimi i Raportit të Vlerësimit të Rishikimit.

Shënim i Rëndësishëm: Është e rëndësishme që vlerësuesit e jashtëm të familjarizohen me standardet dhe nën-standardet e aplikuar institucionale dhe të programeve të studimit para fillimit të procesit të

17 KAA. (2018). KAA Standards Manual. Prishtina. pp. 11-26. [<https://akreditimi.rks-gov.net/>].

18 KAA. (2018). KAA Standards Manual. Prishtina. pp. 26-35. [<https://akreditimi.rks-gov.net/>].

vlerësimit. Ekspertët duhet të sqarojnë çdo pyetje me AKA, më së voni gjatë programit të trajnimit, në mënyrë që të kenë një kuptim të qartë të standardeve para vizitës në IAL dhe t'i përcjellin rezultatet e vlerësimit me një ton të shkurtër dhe të qartë.

4. Vlerësimi i Jashtëm i Programeve Institucionale dhe të Studimit¹⁹

Programi Institucional dhe Programi i Studimit të Vlerësimit të Jashtëm në Kosovë rregullohet nga legjislacioni në fuqi, i cili është në përputhje të plotë me Standardet Evropiane dhe Udhëzimet për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë (ESG, 2015) për ri / akreditimin e IAL-ve. Procesi i Sigurimit të Cilësisë të IAL sigurohet nga AKA dhe mekanizmat e saj, të cilët kujdesen që cilësinë e mësimdhënies, mësimnxënies dhe hulumtimeve shkencore të krahasueshëm ndërkombëtarisht.

4.1. Vlerësimi i Jashtëm

Sipas nenit 5, pika 5, të udhëzuesit administrativ nr. 15/2018, ri / akreditimi i IAL-ve në Kosovë mund të bëhet në nivelin e:

1. Institucionit të Arsimit të Lartë
2. Programit të studimit;
3. Institucionit dhe programit të studimit;
4. Degës dhe programeve të studimit të cilat ofrohen në atë degë; dhe
5. Njohjes së akreditimit valid ndërkombëtar.

Përshkrimi i hollësishëm i procesit të vlerësimit të jashtëm paraqitet më poshtë në pikën 5 të këtij manuali.

Fazat e Vlerësimit të Jashtëm

Procesi i Vlerësimit të Jashtëm të Programeve Institucionale ose të Studimit të IAL në Kosovë sigurohet nga UA në fuqi dhe përbëhet nga tre faza:

1. kërkesa për ri / akreditim;
2. vizitat në IAL;
3. vendimmarrja e përbërë nga: raporti i vlerësimit të jashtëm të ekspertëve ndërkombëtarë dhe vendimi i SCQ.

Përshkrimi i hollësishëm i procesit të vlerësimit të jashtëm paraqitet më poshtë në pikën 5.2 të këtij udhëzuesi.

Perioda e vlerësimit të jashtëm

Sipas UA Nr. 15/2018 në fuqi, neni 19, IAL në Kosovë kërkohet të aplikojnë për ri / akreditim të institucioneve të tyre ose programeve të studimit të paktën një herë në tre ose pesë vjet.

Programi i procesit të Vlerësimit të Jashtëm

Sipas kornizës legjislative, procesi i akreditimit të IAL-ve në Kosovë është një aktivitet periodik i AKA-së. Procesi i aplikimit dhe ri-akreditimit për IAL është një vit, duke filluar nga 01 Tetori i çdo viti dhe duke përfunduar më 30 Shtator të vitit pasardhës. Plani i procesit sigurohet nga UA dhe paraqitet në Tabelën 5. të këtij manuali.

19 KAA.(2018). Accreditation Manual. Prishtina. pp. 11-48. [accessed on: <https://akreditimi.rks-gov.net/>]

Tabela 5. Plani akreditues i Programeve Institucionale dhe të Studimit

Periudha	Aktiviteti	Dokumentet e kerkuara
01-31	IAL paraqesin kerkesat e tyre per riakreditim	Formulari i aplikimit siç parashikohet nga AKA.
Tetor	IAL-të paraqesin listat e tyre të stafit akademik	Listat dhe deklaratat e stafit akademik
	IAL-të përgatisin dhe paraqesin RVV-në e tyre dhe të jenë të gatshëm për procesin e vlerësimit	RVV dhe dokumentet e kërkuara sipas udhëzuesit të Standardeve
01 Tetor – 01 Tetori i vitit të ardhshëm	AKA dhe SCQ merren me procesin e vlerësimit dhe ri-akreditimit për programet institucionale dhe të studimit të IAL-ve	Informacion për vlerësuesit e jashtëm Plani i ekipit vlerësues në vizitën në terren Agjenda Raporti i rishqyrtimit të jashtëm për programin / programet institucionale dhe të studimit Raporti i rishikimit të jashtëm për programin / programet e studimit Vendimi i SCQ për riakreditimin ose jo-akreditimin e IAL-ve dhe programeve të tyre të studimit

Detyrat dhe përgjegjësitë e AKA-së

AKA është përgjegjëse për zbatimin e procedurave të sigurimit të cilësisë në dy nivele: të brendshme dhe të jashtme. Për sigurimin e brendshëm të cilësisë, AKA punon ngushtë me IAL dhe i mbështet ata për zhvillimin dhe mirëmbajtjen e strukturave dhe proceseve përkatëse. Ajo ka zhvilluar udhëzime për shkrimin e Raportit të Vetëvlerësimit (RVV) nga IAL-të, të paraqitura në Udhëzuesin e Standardeve të AKA-së, versioni i fundit i të cilit është botuar në faqen zyrtare të AKA-së. Lidhur me sigurimin e jashtëm të cilësisë, AKA bashkëpunon me vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë, bazuar në kërkesat ligjore në fuqi.

Detyrat dhe përgjegjësitë e përgjithshme të AKA-së në lidhje me procesin e vlerësimit të programeve institucionale dhe studimore përfshijnë:

1. krijimin dhe menaxhimin e grupit të vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë;
 2. formimin e ekipeve të vlerësimit dhe caktimin e tyre në IAL;
 3. planifikimin dhe ofrimin e trajnimeve për vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë;
 4. mbledhjen dhe sigurimin e informacione kthyesë për IAL-të rreth formularëve të aplikimit, RVV-ve dhe dokumenteve të bashkangjitura dhe progresin e secilit hap të vlerësimit;
 5. sigurimin e raporteve përmbledhëse të SCQ në lidhje me cilësinë e formularëve të aplikimit dhe listave të stafit akademik të paraqitura nga IAL për miratim ose jo të aplikimeve të tyre;
 6. organizimin dhe menaxhimin e gjithë procesit të vlerësimit dhe vizitën në terren për secilin IAL në Kosovë duke lidhur marrëdhënie me IAL, vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë dhe SCQ;
 7. komunikimin dhe koordinimin e punës së vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë mbi procesin e vlerësimit të jashtëm të IAL;
 8. administrimin e kontratave me vlerësues të jashtëm;
 9. komunikimin e vendimit përfundimtar të SCQ tek IAL dhe publikimin e tij në faqen e internetit.
- Përveç detyrave të mësipërme, AAK delegon të paktën një përfaqësues të Agjencisë për të shoqëruar Ekipin e ekspertëve për të gjithë kohëzgjatjen e vizitës në terren, i cili shërben si koordinator i vizitës. Përfaqësuesit e AKA-së nuk luajnë një rol aktiv në vendimmarrjen në lidhje me rekomandimet e ekspertëve për ri / akreditimin ose mos-ri-akreditimin e IAL-ve. Roli i tij është të koordinojë komunikimin midis ekipeve ekspertë dhe IAL gjatë gjithë procesit të vlerësimit dhe të garantojë cilësinë e vizitës në terren përmes objektivitetit dhe profesionalizmit. Detyrat dhe përgjegjësitë e hollësishme të Koordinatorit të AKA-së janë paraqitur në Shtojcën

1 të këtij udhëzuesi.

Detyrat dhe Përgjegjësitë e Ekipit / eve të vlerësimit

Detyrat dhe përgjegjësitë e Ekipit / eve të vlerësimit të jashtëm përcaktohen nga Udhëzuesi Administrativ 15/2018 dhe Ekipi i Vlerësimit është caktuar të kryejë vlerësimin e jashtëm të institucionit ose programit (eve) të studimit të IAL-së.

Përbërja e Ekipit të vlerësuesve të jashtëm:

1. Minimumi 2 ose maksimumi 7 vlerësues;
2. Të paktën një student do të caktohet për të vlerësuar çështjet e studentëve;
3. I njëjti ekip vlerësues i jashtëm mund të caktohet për të vlerësuar programe të ngjashme në institucione të ndryshme;
4. Një nga vlerësuesit e jashtëm do të emërohet si udhëheqës i ekipit ose Kryesues i Ekipit dhe do të jetë përgjegjës për koordinimin dhe hartimin e Raportit të Vlerësimit të Rishikimit.

Cilësitë e ekipit të vlerësimit të jashtëm

Siç përcaktohet nga legjislacioni, lista e vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë përbëhet nga drejtori i AKA-së dhe miratohet nga SCQ, në përputhje me cilësitë e përcaktuara.

1. Ekipi duhet të jetë profesionist në fushën përkatëse të vlerësimit dhe me përvojë në vlerësimin e cilësisë dhe procesin e akreditimit;
2. Anëtarët e ekipit duhet të kenë kualifikimet shkencore Ph.D. Kjo nuk vlen për vlerësuesit e studentëve.
3. Anëtarët e ekipit duhet të kenë njohuri dhe përvojë të mësimdhënies universitare në fushën përkatëse, përveç në rastet e vlerësuesve të studentëve;
4. Anëtarët e ekipit duhet të kenë hulumtime shkencore në një fushë të veçantë dhe njohuri në lidhje me aktivitetet hulumtuese shkencore;
5. Anëtarët e ekipit duhet të kenë përvojë në menaxhim, sigurim të cilësisë, strukturën organizative dhe administrative të një IAL;
6. Ekipi duhet të ketë përvojë në zhvillimin, zbatimin dhe vlerësimin e kurrikulës.

Detyrat dhe përgjegjësitë e vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë janë:

1. Të rishikojë dokumentet e paraqitura nga IAL para vizitës në terren;
2. Të kryejë vizitën në IAL të rregulluar nga AKA;
3. Të hartojë raportin e vlerësimit të rishikimit pas vizitës në terren;
4. Të shqyrtojë komentet e paraqitura nga institucioni mbi situatën faktike të skicë-raportit;
5. Të finalizojë raportin e vlerësimit për IAL;
6. Të paraqesë raportin përfundimtar të vlerësimit në SCQ.

Detyrat dhe përgjegjësitë e hollësishme të udhëheqësit të ekipit dhe anëtarëve të ekipit nga Ekipi i vlerësimit të jashtëm janë dhënë në Shtojcën 2 të këtij udhëzuesi.

Shënim: Ekipi / et vlerësues të jashtëm informohen të paktën dy javë përpara për konstituimin e Ekipit, kriteret e vlerësimit të Programit Institucional dhe / ose të Studimit, RVV dhe historikun e institucionit dhe dokumentet e tjera përkatëse të siguruar nga AAK.²⁰

²⁰ <https://akreditimi.rks-gov.net/>

Kundërshtimi i Ekipit të Vlerësimit nga IAL-të

Sipas UA Nr. 15/2018, AKA i propozon IAL ekipin vlerësues para vizitës në terren dhe IAL ka të drejtë të kundërshtojë përbërjen e Ekipit, bazuar në arsyet e dëshmuara. Nëse ka arsye për kundërshtim, AKA cakton vlerësuesit zëvendësues.

Metodologjia e punës për ekipin vlerësues

Metodologjia e punës për vlerësimin e jashtëm të IAL parashikohet gjithashtu nga UA në fuqi. Përbëhet nga dokumentet e rishikuara dhe metodat e intervistës, por pa u kufizuar në metoda të tjera si: vëzhgimi dhe demonstrimi i akteve në vendndodhje.

Shënim i rëndësishëm:

Në lidhje me metodologjinë, është e rëndësishme të theksohet se gjatë intervistave me anëtarët e stafit të IAL, vlerësuesit e jashtëm është mirë të qarkullojnë të njëjtat pyetje për grupe të ndryshme të synuara brenda IAL, për të verifikuar saktësinë e informacionit të dhënë në RVV dhe nga secili grup i intervistuar. Kjo është provuar si një praktikë shumë e mirë gjatë vizitave në terren. Sipas një shembulli të ndarë nga AKA, "ka raste kur, gjatë vizitës në terren, një nga ekspertët e jashtëm të vlerësimit të AKA-së u takua veçmas me anëtarët e stafit të IAL - rektorin, koordinatorin i SC, stafin akademik, studentët - dhe i pyeti ato të njëjtën pyetje në lidhje me 'frekuencën e takimeve' të Komitetit Drejtues të Institucionit. Eksperti mori informacione të ndryshme në lidhje me pyetjen, ku secili anëtar i stafit siguroi numër të ndryshëm të takimeve, nga gjashtë në 20 takime në vit, duke demonstruar mospërputhje në informacionin e dhënë në RVV dhe gjatë vizitës në terren."

Shpenzimet e Programit të Vlerësimit

Shpenzimet në lidhje me procesin e vlerësimit të jashtëm të Institucioneve të Arsimit të Lartë mbulohen nga institucioni që i nënshtrohet vlerësimit.

5. Procesi i Vlerësimit të Programeve Institucionale dhe të Studimit

Siç parashikohet në UA Nr. 15/2018, procesi i vlerësimit të jashtëm të IAL-ve në Kosovë përbëhet nga tre faza dhe fillon me paraqitjen e kërkesës së siguresit të arsimit për ri / akreditimin e institucionit dhe / ose programit (eve) të studimit, e ndjekur nga vizita në terren e vlerësuesve të jashtëm, shkrimi i raportit të vlerësimit të rishikimit dhe vendimi i SCQ për ri / akreditim ose jo / akreditim të IAL-së. Në këtë drejtim, RVV i dorëzuar nga IAL në AKA është dokumenti kryesor që vlerësuesit e jashtëm duhet të referojnë gjatë kryerjes së vlerësimit të jashtëm.

Raporti i Vetëvlerësimit

Raporti i Vetëvlerësimit (RVV) dhe shtojcat e tij janë dokumentet kryesore të paraqitura nga IAL për vlerësimin e programeve institucionale dhe / ose studimore para fillimit të procesit të vlerësimit. Pas procesit të miratimit të Kërkesës së IAL për riakreditim, IAL duhet të paraqesë menjëherë RVV të shoqëruar me shtojcat përkatëse. Sipas udhëzimeve të dhëna në Udhëzimin e Standardeve të AAK-së (faqet 37-39),²¹ RVV duhet të elaborojë pozicionin e institucioneve dhe ose programeve të studimit përkundëjt standardeve të vlerësimit dhe treguesve të performancës dhe angazhimit të tij për llogaridhënie dhe përgjegjësi publike.

21 KAA. (2018). KAA Standards Manual. Prishtina. pp. 37-39. [: <https://akreditimi.rks-gov.net/>].

Sipas dispozitave ligjore, RVV duhet:

- të jetë i sinqertë dhe i rëndësishëm;
- të jetë konciz dhe i mbështetur nga dokumentet e bashkangjitura;
- të jetë publik në faqen e internetit të institucionit;
- të paraqesi një ekuilibër adekuat midis përshkrimit dhe vlerësimit autokritik;

Përgatitja për vlerësimin dhe vizitën

Objektivat e fazës 1 të procesit të vlerësimit të jashtëm për ri / akreditimin e IAL janë:

1. të sigurojë aplikimin zyrtar dhe informacionin të IAL dhe të përgatisë ekipin vlerësues për vizitën në terren;
2. të përgatisë planin e programit të vizitës në terren me Ekipin e vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë dhe t'i mbështesë ata për të rishikuar dokumentet dhe IAL gjatë procesit.

AKA dhe ekspertët ndërkombëtarë të vlerësimit të jashtëm duhet të ndjekin disa hapa në mënyrë që të përgatisin dhe kryejnë vlerësimin e jashtëm të IAL, siç parashikohet në hapat vijuese.

Hapi 1. Miratimi i kërkesës (ve) i IAL për ri / akreditim nga AKA

1. AKA vendos për fillimin e procedurës së vlerësimit të jashtëm nëse IAL është në përputhje të plotë me kriteret e pranueshmërisë.
2. AKA duhet të sigurojë që në rastet e aplikimit për akreditim fillestar të IAL, kjo e fundit ka siguruar prova të sakta të personit juridik të njohur nga Ministria e Tregtisë dhe Industrisë.
3. AKA njofton IAL nëse kërkesa për riakreditim është aprovuar zyrtarisht nga SCQ dhe i siguron IAL-së 30 ditë afat për të dorëzuar RVV dhe dokumentet mbështetëse.

Hapi 2. Krijimi i ekipit (eve) vlerësues dhe përgatitja për vizitën në terren

1. AKA emëron Ekipin (et) ekspertë nga grupi i ekspertëve që menaxhon.
2. AKA pajtohet me IAL për datat e vizitës në terren dhe dërgon emrat e anëtarëve të ekipit vlerësues.
3. IAL-së i është dhënë mundësia të kundërshtojë ose të argumentojë mbi konfliktet e mundshme të interesit të ekspertëve të ekipit vlerësues;
4. Të paktën dy javë para vizitës në terren, AAK i komunikon programin / agjendën e vizitës në terren dhe përbërjen përfundimtare të ekipit tek IAL. Një shembull i kopjes së programit / agjendës së vizitës në terren mund të gjendet në Shtojcën 3 të këtij udhëzuesi.
5. AKA zyrtarisht fton anëtarët e ekipit ekspert të marrin pjesë në procedurën e ri / akreditimit të paktën dy javë para vlerësimit.
6. Me ftesë zyrtare të AKA-së për të qenë pjesë e një Ekipi ekspertësh, të gjithë anëtarët nënshkruajnë një deklaratë për të konfirmuar se nuk ka konflikt interesi me ofruesin e arsimit, si dhe për të konfirmuar zbatimin e Kodit të Etikës së AKA-së (Shtojca 4 e këtij udhëzuesi).
7. AKA i siguron Ekipit ekspertë qasje në të gjitha dokumentet përkatëse dhe mostrat e raportit të paktën dy javë para vlerësimit.
8. IAL-ja është përgjegjëse të bëjë pagesën për ri-akreditimin para vizitës në terren.

Hapi 3. Përgatitja e programit të vizitës në terren

1. AKA është përgjegjëse për të koordinuar komunikimin midis IAL dhe ekipit ekspert gjatë dhe pas procesit të vlerësimit.
2. Drejtuesi i ekipit duhet të komunikojë me anëtarët e tjerë të Ekipit dhe AKA-së dhe të bien dakord për datat, planin dhe orarin e vizitës në vend, dhe të shkëmbejnë mendimet e tyre në lidhje me informacionin që u

nevojitet të gjithë për të kryer procesin e vlerësimit.

3. Vizita në terren e një IAL është një deri në dy ditë, varësisht nga numri i programeve të studimit të institucionit. Plani i programit bazohet në Kriteret e Vlerësimit të Jashtëm dhe është krijuar për të mundësuar institucionin që të shprehet në mënyrën më të mirë të mundshme dhe të lejojë ekipin e ekspertëve të kuptojë një vlerësim të plotë.

4. Vlerësuesit e jashtëm duhet të përgatisin pyetjet para vizitës në terren, në përputhje me standardet e vlerësimit dhe agjendën.

5. Në rast se anëtarët e ekipit ushtrues kanë nevojë për informacion specifik në lidhje me IAL dhe stafin për t'u intervistuar, ata duhet të pyesin AKA dhe të diskutojnë para vizitës në terren.

6. E gjithë logjistika për të udhëtuar në një akomodim të ekspertëve ndërkombëtarë të vlerësimit lehtësohet nga stafi i AKA-së.

Shënim i rëndësishëm: *Vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë duhet të sigurojnë të dhëna personale koncize për të shmangur gabimet dhe vonesat e mundshme në procesin e vlerësimit të jashtëm.*

Faza 2: Vizitë në terren

Sipas Udhëzimit të Standardeve të AKA-së, vizita në terren fillon si një proces pas mbërritjes së anëtarëve të ekipit ekspert në Kosovë dhe përfundon me largimin e tyre nga vendi.

Objektivat e vizitës në terren janë:

1. të shqyrtojë lehtësitë e IAL në përputhje me standardet dhe informacionin e dhënë nga IAL në RVV;
2. të diskutojë me përfaqësuesit e IAL-së tema shqetësuese, të cilat mund të jenë informacione të paqarta ose të pasakta të dhëna në RVV ose dokumente të bashkangjitura, apo tema të cilat është e vështirë të dokumentohen në RVV, siç janë motivimi i studentëve dhe punonjësve, etj.
3. të mbështesë IAL për të zhvilluar më tej kapacitetet e saj institucionale, veçanërisht përmes kulturës organizative, përcaktimit të pikave të forta dhe fushave për zhvillim të mëtejshëm, përmes një deklaratë në fund të vizitës.

Para vizitës në terren në mjediset e IAL-së, anëtarët e ekipit ekspert duhet të ndjekin aktivitetet e përgatitjes si më poshtë:

1. Në rastin e vlerësimit ballë për ballë, anëtarët e ekipit ekspert duhet të arrijnë në vend një natë para vizitës në terren; përndryshe, nën kushtin e masave pandemike COVID-19, takimet do të mbahen në internet.
2. Anëtarët e ekipit kanë takimin e parë në vendin ku ata qëndrojnë (rekomandohet minimumi dy orë takim). Gjatë këtij takimi, është e rëndësishme që ata:
 - më në fund të bien dakord për programin e paracaktuar të vizitës në terren,
 - të sigurojnë mirëkuptim të ndërsjellë brenda Ekipit në lidhje me kriteret e vlerësimit,
 - ti rishikojnë pyetjet që do të adresohen gjatë vizitës në terren.
3. Para vizitës, në mëngjesin e të njëjtës ditë kur ndodh vizita në terren, Ekipi i ekspertëve duhet të marrë pjesë në një trajnim zyrtar dy-orësh në lidhje me procesin e vlerësimit në zyrat e AKA-së. Trajnimi ofrohet nga zyrtarët e AKA-së dhe është i dobishëm në lidhje me shkëmbimin e informacionit dhe diskutimin e pyetjeve.
4. Ekipi i ekspertëve, AKA-ja dhe përfaqësuesi (të) i IAL-së takohen në zyrat e AKA-së dhe bien dakord mbi verzionin përfundimtar të agjendës, përpara se të largohen për vizitat në terren.

Vizita në terren

1. Ekipi i ekspertëve, koordinatori i caktuar i AKA-së dhe përfaqësuesi i IAL-së largohen në vizitën në terren nga zyrat e AKA-së pas trajnimit që ata marrin të njëjtën ditë.
2. Gjatë vizitës në terren, është e detyrueshme për ekipin e ekspertëve të vlerësojë pajtueshmërinë e IAL-së me standardet dhe treguesit e performancës të dhënë në Udhëzimin e Standardeve të AAK-së, përmes:
 - a) Vizitës në selinë qendrore të institucionit, kur është rasti;

b) Vizitës së të gjitha degëve të IAL-së në rastet kur ofruesi i arsimit ka kërkuar riakreditimin institucional.

c) Në rastin e ri / akreditimit të programeve të studimit, secila vendndodhje gjeografike (kampuset / degët), forma e shpërndarjes (me kohë të plotë / me kohë të pjesshme) dhe gjuha e mësimdhënies konsiderohet si një proces i veçantë dhe i nënshtrohet një paraqitje të veçantë për akreditim në AKA

3. Takimi fillestar me menaxhmentin e IAL-së. Kryesuesi i ekipit të ekspertëve së pari siguron që të gjithë të pranishmit të kuptojnë qëllimin dhe zhvillimin e vlerësimit të jashtëm. Gjatë këtij takimi, nuk lejohet prezantimi i diapozitivave. Takimi ka për qëllim si një diskutim falas të informacionit të dhënë në RVV dhe temave të tjera që ekipi i ekspertëve ka vendosur të diskutojë (*rekomandohet një mesatare prej 1.5 orësh për takimin*).

4. Takim me drejtuesit e programit (eve) të studimit. Në këtë takim, ekipi i ekspertëve diskuton objektivat e programeve të studimit dhe rolin e tyre në objektivat strategjike të institucionit, rezultatet e të nxënimit të programit, aktivitetet hulumtuese dhe të zhvillimit nëse janë të zbatueshme, shpërndarjen e sigurimit të cilësisë në programet e studimit, pjesëmarrjen e palëve të interesuara në proces, zhvillimet në planet e përmirësimit, tema të tjera që Ekipi konsideron si jo të përcaktuara qartë në RVV, (*rekomandohet mesatarisht 1 orë e 10 minuta për takim*).

5. Takim me përfaqësuesit e sigurimit të cilësisë. Takimi ka për qëllim të diskutojë informacionin e azhurnuar mbi sistemin e sigurimit të cilësisë së institucionit kundrejt kriterëve për vlerësimin e jashtëm, rolin e zyrës së sigurimit të cilësisë në vendimmarrjen dhe menaxhimin, objektivat e zyrës dhe rolin e tyre në objektivat strategjike të institucionit; qasjen e sigurimit të cilësisë në procesin e mësimdhënies-mësimnxënies, lidhjen e tij me aktivitetet hulumtuese dhe informacione të tjera që nuk përcaktohen qartë në RVV (*rekomandohet një mesatare prej 40 minutash për takim*).

6. Nëse është e nevojshme, Ekipi i ekspertëve mund të takohet me zyrtarin e IAL-së gjatë drekës për të vazhduar diskutimin si pjesë e aktiviteteve të vizitës në terren (*rekomandohet një mesatare prej 50 deri në 60 minuta për drekën*).

7. Takim me stafin akademik. Në këtë takim, ekipi i ekspertëve diskuton rolin e stafit mësimdhënës në sistemin e sigurimit të cilësisë, rekrutimin, zhvillimin, lidhjen me administratën etj, si dhe vlerësimin në krahasim me standardet.

8. Takim me studentët aktualë. Në takim me studentët, u kërkohet të ndajnë përvojën e tyre në pjesëmarrjen në vendimmarrje, procesin e sigurimit të cilësisë, shërbimet arsimore dhe shërbimin e mbështetjes së studentëve. Takimi me studentët duhet të jetë i sigurt dhe mund të mos regjistrohet, (*rekomandohet një mesatare prej 50 minutash për takimin*).

9. Takim me të diplomuarit, ku diskutohen mendimet për IAL (*rekomandohen mesatarisht 40 minuta për takimin*).

10. Takim me punëdhënësin e të diplomuarve, ku diskutohen mendimet për IAL (*rekomandohen mesatarisht 40 minuta për takimin*).

11. Takimi i brendshëm i stafit dhe ekspertëve të AKA-së (*rekomandohen mesatarisht 10 minuta*).

12. Takimi përmbyllës me menaxhmentin e IAL (*rekomandohet mesatarisht 10 minuta*).

13. Ekipi i ekspertëve dhe koordinatori i AAK-së largohen nga institucioni pas takimit përmbyllës me menaxhmentin e IAL-së.

14. Ekipi i Ekspertëve takohet gjatë darkës dhe diskuton për vëzhgimet dhe shënimet e marra gjatë vizitës në terren përkundrejt standardeve dhe treguesve të performancës dhe pajtohet në parim për rekomandimin (*rekomandohet një mesatare prej 2 deri në 4 orë për këtë takim*). Ky është gjithashtu mbyllja e programit të vizitës në terren.

15. Gjatë vizitës në terren, ekipi i ekspertëve ka të drejtë të kërkojë dokumentacion shtesë që i mbështet ata në vlerësimin e performancës së IAL-së kundrejt standardeve dhe treguesve të performancës, siç paraqitet në Udhëzimin e Standardeve të AKA-së. Ekipi i ekspertëve mund të kërkojë vetëm dokumentacion shtesë që institucioni tashmë i është referuar gjatë vizitës në terren ose përmes Raportit të Vetëvlerësimit; ekipi nuk mund të kërkojë nga IAL që të përpilojë dokumentacion të ri.

16. Ekipi i ekspertëve mund të kërkojë që takimet shtesë të përfshihen në agjendën e vizitave në terren, të tilla si takimet me stafin administrativ për t'i dhënë atyre mundësinë për të konfirmuar pajtueshmërinë e dokumentacionit të RVV-së kundër gjendjes së punëve në datën e vizitës në terren; gjithashtu, vizita në terren

do të përfshijë një vizitë në objektet që ofruesi po përdor për aktivitetet e tij. Në këto raste, vizitat duhet të jenë të planifikuara mirë për të mos prishur veprimtarinë mësimore. Ndonjëherë, IAL duhet të ofrojë dëshmi konkrete të zbatimit të procedurave të brendshme për zhvillimin e programeve të studimit të paraqitura për vlerësim.

Shënim i rëndësishëm: Ekspertët marrin pjesë në aktivitete mësimore vetëm nëse:

- ka probleme që ekspertët i konsiderojnë më mirë t'i kuptojnë vetëm nga një pjesëmarrje e drejtpërdrejtë;
- pjesëmarrja në klasë mund të ndihmojë në konfirmimin e një gjykimi duke iu referuar një shembulli të praktikës së mirë;
- IAL nuk mund të ofrojë ndonjë provë tjetër për të dëshmuar se veprimtaria mësimore është e një cilësie adekuate;
- ka shenja që mundësitë e mësimin të studentëve dhe infrastruktura në dispozicion nuk janë të kënaqshme.

, Faza 3: Hartimi dhe Miratimi i Raportit të Shqyrtimit të Jashtëm

1. Objektivat kryesorë të fazës së tretë të procesit të vlerësimit të jashtëm janë:
2. Hartimi i Raportit të Rishikimit të Jashtëm ku mundësohet rishikimi i institucionit mbi gjetjet gjatë vizitës në terren;
3. Dhënia e mundësisë që institucioni i arsimit të lartë të shpreh mendimin mbi procesin përmes komenteve;

Sigurimi i qëndrueshmërisë të pajtueshmërisë së IAL me standardet e akreditimit.

E gjithë korrespondenca midis ekipit të ekspertëve dhe AKA do të moderohet nga AKA dhe do të jetë elektronike gjatë gjithë procesit.

Aktivitetet kryesore që ekipi i ekspertëve pritet të kryejë gjatë kësaj faze janë:

1. Ekipi i ekspertëve ka të drejtë të kërkojë në procesin e hartimit të raportit dokumentacion shtesë që i mbështet ata në vlerësimin e performancës së ofruesit të arsimit kundrejt standardeve dhe treguesve të performancës në fuqi. Sidoqoftë, ekipi i ekspertëve mund të kërkojë vetëm dokumentacion shtesë që ofruesi tashmë i është referuar gjatë vizitës në terren ose përmes raportit të vetëvlerësimit; ekipi nuk mund të kërkojë nga ofruesi i arsimit të përpilojë dokumentacion të ri;
2. Kryetari i ekipit të ekspertëve është përgjegjës për të siguruar që Raporti i Rishikimit të Jashtëm është dakord kolektivisht nga të gjithë anëtarët e ekipit dhe që rezultatet e vlerësimit të përfshihen në Raport;
3. Raporti i Rishikimit të Jashtëm do t'i sigurohet ekipit të ekspertëve nga AKA dhe ekspertët duhet të respektojnë strukturën e raportit dhe vlerësimin e detajuar të të gjitha standardeve në përputhje me rrethanat.
4. Kryesuesi i Ekipit të ekspertëve dorëzon Raportin e Rishikimit të Jashtëm në AKA jo më vonë se dy javë pas vizitës në terren;
5. Raporti i Rishikimit të Jashtëm është vërtetuar nga AKA menjëherë pas dorëzimit të tij. AKA vërteton raportin nëse respekton strukturën e përgjithshme të dhënë në Udhëzimin e Standardeve; nëse ka një rrjedhë koherente midis trupit të raportit dhe rekomandimit të ekipit të ekspertëve (rekomandimi duhet të mbështetet plotësisht nga provat dhe argumentet e përfshira në pjesën e raportit). Prosesi i vlerësimit mund të përfshijë komunikimin e mëtejshëm midis AKA-së dhe ekipit të ekspertëve në mënyrë që ta sjellë Raportin e Rishikimit të Jashtëm në përputhje me udhëzimet aktuale;
6. Pas vërtetimit të Raportit të Rishikimit të Jashtëm, ai i dërgohet Institucionit të Arsimit të Lartë duke i dhënë mundësinë të japë komentet e tij dhe të korrigjojë çdo gabim faktik të mundshëm që mund të jetë përfshirë. Gjatë këtij dialogu, institucioni nuk mund të paraqesë informacione dhe prova të mëtejshme që nuk janë referuar tashmë gjatë vizitës në terren ose përmes raportit të vetëvlerësimit. Çdo provë e tillë e re mund të

paraqitet vetëm nën një proces të ri vlerësimi që do të përfaqësojë një kërkesë të veçantë në AKA.

7. Pas marrjes së komenteve të mundshme nga ofruesi i arsimit, ekipi i ekspertëve analizon nëse duhen bërë ndonjë korrigjim, përfundon raportet dhe ia paraqet AKA-së.

6. Shkrimi i Raportit të Rishikimit të Jashtëm

Përmbajtja e Raportit të Rishikimit të Jashtëm

Qëllimi i Raportit të Vlerësimit të Jashtëm është të sigurojë udhëzime për Institucionet e Arsimit të Lartë në lidhje me nivelin e pajtueshmërisë së tyre në zbatimin e standardeve të sigurimit të cilësisë, praktika të mira dhe shembujt për zhvillimin e mëtejshëm të institucioneve të tyre dhe përmbushjen e misionëve të tyre në drejtim të avancimit të arsimit, por gjithashtu edhe kontributin në hulumtimin dhe zhvillimin shoqëror. Raporti duhet të pasqyrojë konsensusin e ekipit. Shablloni i Raportit do të sigurohet nga AKA ose mund të shkarkohet nga faqja zyrtare e AKA.²²

Parimet e Shkrimit të Raportit të Rishikimit të Jashtëm

Bazuar në praktikën e mira të procesit të Vlerësimit të Jashtëm, anëtarët e ekipit duhet të ulen menjëherë pas vizitës në terren dhe të bien dakord mbi nivelin e pajtueshmërisë së secilit standard dhe rezultatin / rekomandimin e pritur të procesit të vlerësimit. Ky konsiderohet si një hap shumë i rëndësishëm, sepse konsensusi midis ekipit mund të diskutohet me saktësi, ndërsa informacioni është i freskët dhe i dobishëm.

Parimet e mëposhtme duhet të drejtojnë shkrimin e raportit të rishikimit:

- Saktësia: termat dhe përkufizimet në hartimin e raportit duhet të jenë në përputhje të plotë me standardet, legjislacionin dhe referimet e IAL-së.
- Bazuar në prova: vlerësimi duhet të mbështetet me prova pa përdorur pikëpamjet personale ose supozimet.
- Pavarësia: gjetjet nuk duhet të pasqyrojnë ekzagjerim ose kritikë.
- Gjuha: gjuha duhet të jetë e qartë dhe koncize.
- Format: Sipas modelit të formatit të siguruar nga AKA, raporti duhet të jetë në përputhje me Udhëzimin e Standardeve të AKA-së në çdo pjesë të tij. Raporti duhet të shtypet në Times New Roman 12 dhe ndarje rreshti 1.15.

Shembuj të praktikës së mirë të shkrimit të Raportit të Rishikimit të Jashtëm përri / akreditimin e programeve institucionale dhe të studimit janë dhënë në Aneksin 5 dhe Aneksin 6 të këtij udhëzuesi.

6.3. Modeli i llogaritjes / vlerësimit të pajtueshmërisë

Vlerësimi i institucioneve të arsimit të lartë dhe / ose programeve të studimit bëhet duke u bazuar në një shkallë të pajtueshmërisë me katër nivele, e rregulluar nga legjislacioni në fuqi dhe është strukturuar si më poshtë:

- Plotësisht i bindur
- Në përputhje të konsiderueshme
- Pjesërisht i pajtueshëm
- Nuk pajtohet

Në mënyrë që të jepet një vendim pozitiv për programin dhe riakreditimin institucional, çdo ofrues arsimit duhet të demonstrojë të paktën një nivel të konsiderueshëm të pajtueshmërisë në gjykimin e përgjithshëm. Prandaj, dështimi në përmbushjen e të paktën një niveli të përgjithshëm thelbësor të pajtueshmërisë

²² <https://akreditimi.rks-gov.net/>

Modelet e llogaritjes së pajtueshmërisë për vlerësimin e standardeve institucionale dhe standardeve të programeve të studimit mund të gjenden në Aneksin 7 dhe Aneksin 8 të këtij udhëzuesi.

7. Vendimi për Ri / Akreditimin e IAL dhe Publikimin e tij

Vendimi

Sipas nenit 18 të UA 15/2018, pasi të marrë Raportin përfundimtar të Rishikimit të Jashtëm nga ekipi i ekspertëve, drejtori i AKA-së do të përpilojë një përmbledhje të raportit të vlerësimit bazuar në rekomandimet e vlerësuesve të jashtëm dhe do t'ia paraqesë atë në SCQ.

Këshilli Shtetëror i Cilësisë është i detyruar nga legjislacioni në fuqi të marrë vendimin për riakreditimin ose mosakreditimin e IAL, duke ubazuar në rekomandimet e vlerësuesve të jashtëm. Këshilli mund të marrë një nga vendimet e mëposhtme:

- a) Në rastin e akreditimit fillestar institucional:
 - Të mos akreditohet;
 - Akreditim për 3 vjet.
- b) Në rastin e riakreditimit institucional:
 - Të mos akreditohet;
 - Akreditimi për tre (3) vjet;
 - Akreditimi për pesë (5) vjet, përveç nëse Ekipi i vlerësuesve të jashtëm rekomandon një afat tjetër kohor dhe ky rekomandim miratohet nga SCQ.
- c) Në rastin e ri / akreditimit të programit të studimit:
 - Të mos akreditohet;
 - Akreditim për tre (3) vjet);
 - Akreditim për pesë (5) vjet, përveç nëse ekipi i vlerësuesve të jashtëm rekomandon një afat tjetër kohor dhe ky rekomandim miratohet nga SCQ.

Përmë tepër, në rastin e riakreditimit të programeve të studimit bachelor dhe master, Këshilli gjithashtu do të marrë një vendim për numrin maksimal të studentëve që do të regjistrohen në programin e studimit.

Në rastet kur SCQ merr një vendim për të mos riakredituar / tërhequr / pezulluar akreditimin e një programi studimi ose institucioni, IAL-ja:

- humb të drejtën e tij për të regjistruar studentë të rinj në programin e veçantë, ndërsa studentët e regjistruar vazhdojnë studimet e tyre sipas statutit të IAL;
- është i detyruar të paraqesë një kërkesë për një vlerësim të ri të jashtëm brenda një viti nga vendimi i AKA-së;

Nëse IAL nuk arrin të përmbushë standardet e cilësisë nga dy vlerësime të jashtme radhazi, ai do të humbasë akreditimin institucional dhe licencën e lëshuar nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës në përputhje me ligjin.

Shënim i Rëndësishëm: Përjashtim vetëm nga SCQ, i cili mund të marrë një vendim ndryshe nga rekomandimi i ekipit të vlerësuesve të jashtëm nëse SCQ përcakton që statusi faktik i raportit nuk është në përputhje me rekomandimin përfundimtar të vlerësuesve të jashtëm.

Ankesat për Vendimin e SCQ

1. Sipas nenit 22 të UA 15/2018, IAL-të kanë të drejtë të apelojnë vendimin e SCQ për ri / akreditimin e institucioneve ose programeve të tyre të studimit.
2. IAL-të duhet të paraqesin ankesën në Komisionin e Ankesave brenda 30 ditëve nga marrja e vendimit të marrë nga SCQ, në përputhje me udhëzimet e dhëna nga Procedura e AKA-së për ankesat dhe apelimet.
3. Ankesat duhet të shqyrtohen nga Komisioni i Ankesave, i cili përbëhet nga pesë (5) anëtarë të zgjedhur nga një komision i përkohshëm i emëruar nga Ministri i Ministrisë së Arsimit dhe Shkencës.
4. Komisioni i Ankesave duhet t'i përgjigjet IAL mbi ankesën kundër vendimit të SCQ brenda një periudhe 30 ditore pasi të ketë pranuar ankesën nga IAL.
5. Ky vendim i marrë pas analizës së ankesës është përfundimtar dhe nuk mund të jetë objekt i një ankese të re në AKA. Nëse ofruesi i arsimit vazhdon të jetë i pakënaqur me vendimin përfundimtar të AKA-së, ai mund të ndërmarrë veprime të mëtejshme sipas dispozitave të Ligjit për Procedurën e Përgjithshme Administrative Nr. 05 / L-031.

8. Publikimi i Vendimit të SCQ për Ri / Akreditimin e IAL-ve

AKA publikon vendimin e saj së bashku me Raportin e Rishikimit të Jashtëm në faqen e saj zyrtare jo më vonë se dy javë pasi takimi i Këshillit Shtetëror të Cilësisë dhe ofruesit të arsimit po i jepet raportit përfundimtar.

Monitorimi i IAL / Rekomandimet pasuese

Sipas UA 15/2018, neni 10, pika 1.8, AKA do të monitorojë IAL në përputhje me dispozitat e këtij UA.

1. Monitorimi i rekomandimeve pasuese duhet të bëhet nga ekspertë ndërkombëtarë, mbi procesin e ri-akreditimit.
2. IAL pritët të paraqes zyrtarisht planin e tyre se si do të adresojnë rekomandimet e dhëna nga ekipi i ekspertëve brenda dy muajsh, pasi të marrin Raportin e Vlerësimit të Jashtëm të Vlerësimit. Plani pasues individualisht do t'ia afrohet secilës prej rekomandimeve në Raportin e Rishikimit të Jashtëm dhe do të përshkruajë se si ato do të adresohen dhe zbatohen nga ofruesi i arsimit - që do të përfshijë mekanizmin / instrumentin / masën që planifikon të përdorë për secilin nga zbatimet e rekomandimeve, kush është individi përgjegjës, afati i planifikuar për plotësim.
3. Sipas nenit 20 të UA, IAL të akredituar duhet të paraqesin një raport gjithëpërfshirës vjetor në AKA në fillim të çdo viti akademik mbi aktivitetet e tyre, përfshirë planin e përmirësimit bazuar në rekomandimet e raportit të Ekipit të Ekspertëve të Jashtëm.

Përveç monitorimit të rekomandimeve pasuese të dhëna IAL nga ekipi i ekspertëve, neni 21 i UA parashikon veprimet e mëposhtme në lidhje me procesin e monitorimit të IAL:

- a) AKA rezervon të drejtën për të monitoruar dhe kontrolluar cilësinë e IAL të akredituar në çdo kohë dhe pa njoftim paraprak,
- b) AKA mund të tërheqë riakreditimin kur:
 - ri-akreditimi cenohet,
 - konstatohet se IAL ka dorëzuar informacion ose dokumentacion të rremë gjatë procesit të vlerësimit të jashtëm;
 - kur raporti i monitorimit të vlerësuesve ndërkombëtarë konstaton se rekomandimet e vlerësuesve të jashtëm nuk janë zbatuar sipas afateve të përcaktuara në raport ose situata faktike në IAL është dëmtuar rëndë për nga cilësia.

◀ PJESA III - PËRMBLEDHJE

Siç përshkruhet në pjesën e parë të dokumentit, qëllimi i këtij manuali është t'u sigurojë vlerësuesve të jashtëm ndërkombëtarë informacione në lidhje me kontekstet në të cilat funksionojnë Institucionet e Arsimit të Lartë

në Kosovë dhe udhëzime të bazuara në praktikë për të kryer procesin e vlerësimit të jashtëm, i cili çon drejt riakreditimit ose jo-akreditimit të IAL-ve.

Udhëzimet janë zhvilluar përmes punës dhe intervistave / fokus grupit të realizuar me aktorët kryesorë të procesit të sigurimit të cilësisë në arsimin e lartë në Kosovë, të tilla si AKA, SCQ, vlerësues të jashtëm ndërkombëtarë, IAL dhe organizata të studentëve, të cilat kanë ofruar praktike qasja në zhvillimin e udhëzimeve. Metodologjia e hulumtimit, gjetjet kryesore dhe rezultatet e intervistave / fokus grupit me aktorët kryesorë të procesit të sigurimit të cilësisë në AL në Kosovë janë paraqitur në Shtojcën 9 të këtij udhëzuesi. Kjo shtojcë ofron një përmbledhje të praktikave të mira, sfidave, nevojave, boshllëqeve dhe mësimet të nxjerra gjatë procesit të vlerësimit të jashtëm me synimin për të përmirësuar përvojën e sigurimit të cilësisë në Arsimin e Lartë, duke frymëzuar një kuptim më të gjerë të procesit.

Përveç intervistave dhe fokus grupit, AKA ka diskutuar gjithashtu procesin e zhvillimit të udhëzimeve me ENQA, i cili ndau përvojat më të mira të anëtarëve të ndryshëm në kryerjen e ushtrimeve të tilla. Pjesa e fundit e dokumentit, por jo më e rëndësishmja, ofron një përvojë të dobishme përmes ndarjes së pyetjeve më të shpeshta në lidhje me vlerësimin e jashtëm të IAL në Kosovë dhe epilogun në lidhje me zhvillimin e këtij udhëzuesi.

Pyetjet më të shpeshta

AKA konsideron se adresimi i pyetjeve kryesore në këtë udhëzues është një vlerë e shtuar për udhëzimet, dhe vlerësuesit e jashtëm ndërkombëtarë mund t'i referohen asaj në çdo kohë. Kjo pjesë e dokumentit do të azhurohet rregullisht duke ndarë pyetjet më të shpeshta në kohë reale.

Pyetje: Çfarë lloj i procedurës së sigurimit të cilësisë / akreditimit ofrohet në Kosovë?

Përgjigje: Legjislacioni i miratuar në Kosovë bazohet në praktikën e mira të vlerësimit dhe procedurave të akreditimit, ku IAL-të duhet të plotësojnë standardet minimale dhe ekziston një farë fleksibiliteti që mundëson përmirësimin e vazhdueshëm. Stili i auditimit të akreditimit ku vetë vlerësimi dhe akreditimi i IAL nuk është aplikuar ende për vazhdimin e reformave në sistemin e AL dhe SC.

Pyetje: A janë vlerësuesit të detyruar të informohen me legjislacionin në fuqi në Kosovë?

Përgjigje: Po, vlerësuesit e jashtëm duhet të familjarizohen me procedurat dhe standardet e legjislacionit siç përshkruhen në dokumentet e siguruar nga AKA. Ka shembuj kur rekomandimi i ekspertit ka siguruar një vit akreditim për një IAL, ndërsa legjislacioni parashikon vetëm tre dhe pesë vjet akreditime.

Pyetje: Cilat janë rezultatet e fundit të procesit të vlerësimit të jashtëm dhe cilat standarde duhet të adresojnë ekspertët.

Përgjigje: Ekspertët janë caktuar në ushtrim dhe janë të detyruar të lexojnë të gjitha dokumentet përkatëse siç parashikohen nga legjislacioni të përfshirë në RVV, dokumentet e bashkangjitura dhe Udhëzimin e Standardeve. Ekspertët duhet të adresojnë dhe të elaborojnë të gjitha standardet një nga një, por ato duhet të përgatiten dhe t'i drejtojnë pyetje në lidhje me standardet tek grupi i synuar specifik brenda IAL. Ndonjëherë, një standard mund të përsëritet për të siguruar vërtetësinë e informacionit.

Pyetje: A duhet që vlerësuesit e jashtëm të verifikojnë secilin standard gjatë vizitës në terren?

Përgjigje: Po, vlerësuesit duhet të verifikojnë çdo standard në vizitën në terren dhe të vlerësojnë nivelin e pajtueshmërisë së IAL me kriteret e vlerësimit të jashtëm, duke siguruar argumente dhe komente bazuar në rishikimin e tryezës, intervistat, vëzhgimet dhe verifikimet e tjera gjatë vizitës në terren.

Pyetje: Çfarë ndodh me studentët nëse një IAL nuk riakreditohet?

Përgjigje: Gjatë procesit të vlerësimit, sipas legjislacionit në fuqi, të gjitha IAL-të janë të detyruara të paraqesin dëshmitë e marrëveshjes me një IAL tjetër në Kosovë dhe garancinë bankare aty ku specifikohet se në rast të

dështimit të ri-akreditimit, ajo do të transferojë studentët në atë institucion.

Pyetje: Ku ndryshojnë IAL-të publike nga ato private?

Përgjigje: Dallimi kryesor midis IAL-ve publike dhe private ka të bëjë me mënyrën se si gjenden dhe funksionojnë secili prej tyre. IAL-të publike themelohen nga Ministria e Arsimit dhe Kuvendi i Kosovës, ndërsa ato private themelohen nga pronarë individualë ose grup interesi. Nga ana operationale, IAL publike gjithashtu kërkuar shumë aprovime nga Kuvendi i Kosovës dhe Ministria, veçanërisht në lidhje me statutin dhe buxhetin, ndërsa ato private kanë autonomi dhe fleksibilitet për të vendosur brenda organeve të tyre të brendshme.

Pyetje: Sa është kohëzgjatja e riakreditimit për IAL dhe / ose programet e studimit?

Përgjigje: Sipas nenit 19 të UA nr. 15/2018, akreditimi fillestar institucional është tre (3) vjet, ndërsa ri / akreditimi jo më shumë se pesë (5) vjet, përveç nëse Ekipi i vlerësuesve të jashtëm rekomandon një afat tjetër kohor dhe që rekomandimi merr miratimin e SCQ. Ndërkohë, kohëzgjatja e riakreditimit të programit të studimit është tre (3) deri në pesë (5) vjet, përveç nëse ekipi i vlerësuesve të jashtëm rekomandon një afat tjetër kohor dhe ky rekomandim merr miratimin e SCQ.

Pyetje: Cila është procedura kur ekipi i ekspertëve nuk arrin një konsensus për rezultatin e Raportit të Rishikimit të Jashtëm?

Përgjigje: Sipas nenit 17, pika katër e UA nr. 15/2018, nëse nuk ka arritur konsensus midis vlerësuesve, duhet të përpilohet një deklaratë dhe t'i bashkangjitet raportit në formë të sqarimit.

Pyetje: Kur vlerësuesi i jashtëm do të presë ekzekutimin e pagesës?

Përgjigje: Ekzekutimi i pagesës duhet të pritët brenda afatit të parashikuar në kontratë. Sidoqoftë, eksperti duhet të jetë i kujdesshëm që vonesat në ekzekutimin e pagesës mund të ndodhin për shkak të procedurave administrative të administratës publike.

Pyetje: Kur pritët që ekspertët të paraqesin Raportin përfundimtar të Vlerësimit?

Përgjigje: Ekipi i Ekspertëve është i detyruar të paraqesë Raportin përfundimtar të Rishikimit të Vlerësimit për ri / akreditimin e IAL dhe / ose programet e studimit jo më vonë se katër (4) javë pas vizitës në terren.

Pyetje: Ku mund ta gjej modelin e Raportit të Vlerësimit të Vlerësimit?

Përgjigje: Modeli i Raportit të Vlerësimit të Vlerësimit do të sigurohet nga AKA ose mund ta shkarkoni nga faqja zyrtare e AKA-së.

Pyetje: A duhet që ekipi i ekspertëve të elaborojë secilin standard ndërsa shkruan Raportin e Vlerësimit të Vlerësimit?

Përgjigje: Po, ekipi i ekspertëve duhet të përpunojë dhe vlerësojë secilin standard në Raportin e Rishikimit të Vlerësimit dhe duhet të vlerësojë secilin kriter bazuar në prova.

Pyetje: Kur mund të refuzohet Raporti i Vlerësimit të Ekspertëve të Jashtëm KSHC-ja?

Përgjigje: KSHC mund të refuzojë Raportin e Vlerësimit të paraqitur nga Ekipi i Ekspertëve të Jashtëm, në rastet kur raporti nuk respekton formatin, parimet dhe kriteret e përcaktuara, veçanërisht në rastet kur standardet ose nën-kriteret nuk vlerësohen, ose kur ekziston një disharmoni ndërmjet standardeve specifike dhe rekomandimit të përgjithshëm.

Epilogu

Agjencia e Kosovës për Akreditim beson se këto udhëzime të bazuara në praktikë çojnë drejt përmirësimit të procesit të induksionit në lidhje me vlerësimin e jashtëm të institucioneve të arsimit të lartë jo vetëm për ekspertët ndërkombëtarë të vlerësimit, por edhe për palët e tjera të interesit të përfshira në procesin e Sigurimit të Cilësisë. AKA konsideron se ushtrimi ka adresuar njërin nga rekomandimet e zgjedhura të ENQA për përmirësimin e

procesit të sigurimit të cilësisë në sistemin e arsimit të lartë në Kosovë. Në një ushtrim të tillë, është një sens I përbashkët të bazosh zhvillimin e udhëzimeve mbi parimet dhe legjislacionin në fuqi dhe t'i vlerësosh ato me qasjen praktike dhe perspektivat e aktorëve kryesorë në sistemin e SC .

Ky udhëzues është një dokument i gjallë, dhe në të ardhmen e afërt, AKA do të konsiderojë pasurimin e saj me shembuj shtesë të praktikave dhe sfidave të mira, më shumë udhëzime për vlerësimin e standardeve dhe udhëzues

të tjerë “çfarë të bëjmë” dhe “si të bëjmë” gjatë fazave të procesit të vlerësimit.

AKA po punon shumë për ta bërë procesin e vlerësimit të jashtëm të IAL-ve një përvojë të dobishme si për institucionet arsimore ashtu edhe për vlerësuesit e jashtëm duke kontribuar kështu në përmirësimin e vazhdueshëm të IAL dhe sistemit të AL në Kosovë, në mënyrë që të përmbushë standardet e ENQA dhe të jetë në linjë me parimet e ESG (2015).

LISTA E SHKURTESAVE

UA	Udhëzimet Administrative
ASK	Agjencia e Statistikave të Kosovës
EHEA	Zona Evropiane e Arsimit të Lartë
ENQA	Asociacioni Evropian për Sigurimin e Cilësisë në Arsimin e Lartë
ERA	Zona Evropiane e Kërkimit Shkencorë
ESG	Standardet dhe udhëzimet e për sigurimin e cilësisë në zonën evropiane të arsimit të lartë
AL	Arsimi i Lartë
IAL	Institucioni i Arsimit të Lartë
HERAS +	Arsimi i Lartë, Hulumtimi dhe Shkencat e Aplikuara Plus
FMN	Fondi Monetar Ndërkombëtar
AKA	Agjencia e Akreditimit
MASH	Ministria e Arsimit dhe Shkencës
MASHT	Ministria e Arsimit, Shkencës dhe Teknologjisë
SC	Sigurimi i Cilësisë
SDG	Qëllimet e Zhvillimit të Qëndrueshëm
RVV	Raporti i Vetëvlerësimit
BB	Banka Botërore

SHTOJCAT

- Shtojca 1 - Detyrat dhe Përgjegjësitë e Koordinatorit të AKA-së
- Shtojca 2 - Përgjegjësitë e Drejtuesit të Ekipit dhe Anëtarëve të Ekipit
- Shtojca 3 - Plani / agjenda e programit të vizitës në terren
- Shtojca 4 - Kodi i Etikës i AAK-së
- Shtojca 5 - Rishikoni shembullin e vlerësimit institucional dhe të programit të studimit
- Shtojca 6 - Rishikoni shembullin e raportit të vlerësimit të programit të studimit
- Shtojca 7 - Modeli i llogaritjes së pajtueshmërisë për vlerësimin institucional
- Shtojca 8 - Modeli i llogaritjes së pajtueshmërisë për vlerësimin e programit të studimit
- Shtojca 9 - Praktikrat e mira dhe mësimet e marra

Mohim i përgjegjësisë:

Ky dokument është hartuar me mbështetjen e ekspertëve të HERAS Plus. Projekti HERAS Plus mbështetet financiarisht nga Agjencia Austriake për Zhvillim, me fondet e Bashkëpunimit Austriak për Zhvillim dhe bashkëfinancim nga Ministria e Arsimit dhe Shkencës, dhe implementohet nga një konsorcium, që përbëhet nga World University Service Austria (WUS AT, Udhëheqës), Qendra për Inovacion Social (ZSI) dhe Agjencia Austriake për Mobilitet dhe Bashkëpunim Ndërkombëtar në Arsim, Shkencë dhe Hulumtime (OeAD). Pikëpamjet dhe opinionet e shprehura në këtë dokument, nuk e pasqyrojnë në asnjë mënyrë opinionin zyrtar të Agjencisë Austriake për Zhvillim, e as opinionin e partnerëve implementues.

